

NIU DE VESPA VELUTINA

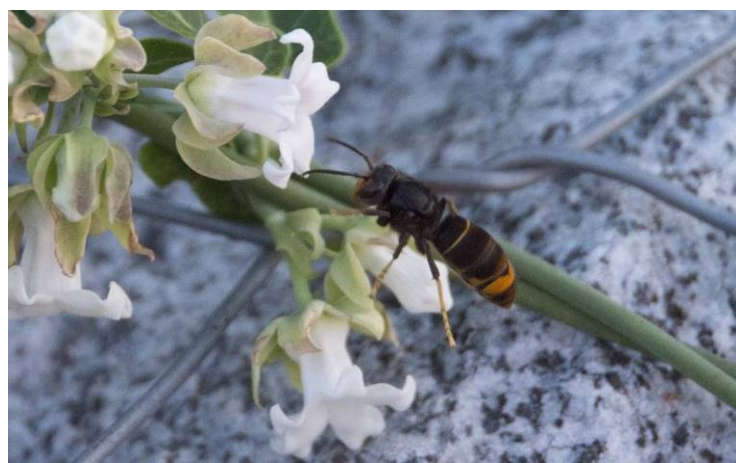

Una membre de l'ANT ens va avisar de l'existència d'un niu secundari de *Vespa velutina* situat vora la riera, al costat de la variant, entre el mas Segarra i Catalunya en miniatura.

Després que ella informés els agents rurals i es comunicés a l'ajuntament, es va arribar a esbrinar que, actualment, les normatives obliguen als propietaris de la zona a eliminar els nius d'aquesta espècie invasora.

Com que el punt on estava situat el niu és de titularitat municipal, finalment, el dijous, 22 d'octubre, al vespre, un tècnic de plagues, contractat per l'ajuntament, amb l'ajuda d'un camió grua, va injectar insecticida dins del niu i, després, el va extreure.

Ja vam informar que, durant la revisió de les caixes niu de l'ANT, instal·lades en el nostre entorn, el passat 3 de juny, es va trobar un niu primari abandonat d'aquesta espècie dins d'una caixa niu.

Acompanyem com sempre aquest full informatiu amb un document, el número 222 dins de la col·lecció, que porta el títol **“Retorn al món rural?”**.

Hem confeccionat aquest document, amb un article i una entrevista publicades a Vilaweb, i un article d'opinió d'El Punt Avui, que tracten el trasllat de població de les ciutats als pobles després de la pandèmia iniciada el març d'enguany.

Ho hem completat amb un informe de l'Observatori del Món Rural de l'any 2019 i dos articles i l'editorial de la revista Mètode de l'hivern del 2002. Tracten el tema de les tendències de despoblament i repoblament de zones com el Pirineu i el Maestrat abans de l'emergència sanitària provocada pel COVID-19.

Ho complementem en aquest full informatiu amb un article de Jaume Terradas, publicat al web del CREA, que tracta sobre els canvis poblacionals i de vida (nomadisme, societat agrícola i societat urbana), a la història antiga de la Mesopotàmia.

Al bressol de la civilització

Jaume Terradas - 26 de juny 2018

El Poema de Guilgameix és el text de ficció més antic que es coneix, i representa brillantment el conflicte entre les societats nòmades i les agrícoles i urbanes; entre natura i ciutat. Un conflicte que s'estén des de la Mesopotàmia de fa cinc mil·lennis fins a l'actual Iraq.

Mapa de Mesopotàmia amb les principals ciutats Uruk es troba al sud-est, molt a prop de l'Èufrates, a la regió de Sumer.

La Mesopotàmia és el bressol de la civilització. És un territori voltat d'altres muntanyes al nord, est i sud. Des del nord baixen uns altiplans que es van fent més secs, amb estepes i deserts que continuen en la regió més baixa, una plana lleument inclinada cap al sud, formada per sediments aportats pel Tigris i l'Èufrates. Aquests rius sovint es desborden, i al sud hi ha una important zona d'aiguamolls. La història de Mesopotàmia és la dels pobles semites nòmades de les estepes i deserts, la dels agricultors de regadiu que van crear les primeres civilitzacions urbanes, com la accàdia, i els de les maresmes de característiques especials. La relació complexa entre les societats nòmades i les agrícoles i urbanes és essencial en la història del país.

El Poema de Guilgameix, escrit en vers, que enguany Oriol Broggi ens duu al Teatre Grec, és l'obra de ficció més antiga de què tenim notícia. El text accadi, potser del 600 a.C., s'ha trobat, fragmentàriament, en onze tauletes d'argila del rei Assurbanipal, d'escriptura cuneïforme. Altres fragments són d'èpoques posteriors, babilònics i hitites.

Una de les últimes tauletes descobertes del Poema de Guilgameix. Aquesta és la V, i com les altres està grabada a l'argila amb escriptura cuneïforme. Correspon a la trobada en la que Guilgameix i Enkidu es troben amb Humbaba, el guardià del bosc dels Cedres, i s'hi han d'enfrontar. Està exposada al Museu Sulaymaniyah, del Kurdistan iraqià. Autor: Osama Shukir Muhammed Amin FRCP (Glasgow) (CC BY-SA 4.0)

El poema es basa en el potser històric Guilgameix, rei d'Uruk, que hauria viscut uns 2.700 anys a.C. i fet construir la muralla de la ciutat. És, en el Poema, un rei (dos terços diví) molt dur amb els seus súbdits, queixosos perquè han de treballar sense descans en la construcció de la muralla. El déu Anu, déu del cel, crea un salvatge de l'estepa, Enkidu, tan fort com el rei, un precursor del salvatge de Rousseau, perquè el rei tingui un amic que l'humanitzi. La ciutat neix com una societat autocràtica, molt jeràrquica, amb funcionaris i treball forçat, on la gent és productora sense dret a plaers que els distreguin de la feina. El rei veu Enkidu un aliat per a una empresa més gran: tallar els sagrats boscos de cedres del Liban per construir, no ja la muralla, sinó els palaus i temples i el zigurat d'Uruk. De fusta no n'hi havia gaire al país, era molt cobejada.

(...) Em vull fer senyor del bosc dels Cedres per fer saber a tot el país / la força que té un fill d'Uruk. / Vull fer caure la meua mà i talar els cedres / i assolir així una fama eterna.

Estàtua de Guilgameix a la Universitat de Sydney Camperdown, amb el lleó subjugat sota el braç. Segons la llegenda, Guilgameix, com Enkidu, feia tres metres d'alt, i tractava la natura amb poques consideracions, fossin lleons o cedres. (CC BY-SA 4.0)

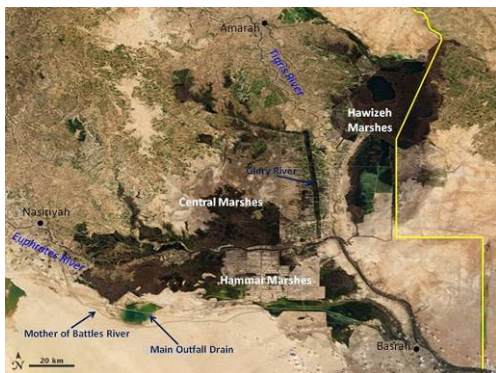
Que el rei marxi no és mala notícia pel sofert poble, i ho celebra a la plaça major acomiadant els dos herois armats: l'expedició a un país llunyà i foraster ha de ser militar. No s'enfronten només a enemics humans, també al déu protector dels sagrats cedres, Shamash. Prendre els arbres sagrats i fer-ne bigues és una gesta heroica i tota una declaració d'intencions envers la natura, allò sagrat esdevindrà utilitari: la civilització urbana dessacralitza la natura. Enkidu, home de llargues grenyes que menja herba i beu de les fonts com els animals, fa néixer sentiments humans en el rei. Tots dos són un, la raó constructora i l'animal instintiu. El que vol construir i el que prefereix gaudir. Tots dos s'humanitzen, el rei gràcies a Enkidu, i aquest fent l'amor amb Shamhat, una dona que li proporciona el rei.

Un cop assadollat del plaer que ella li donà / va voler tornar amb el seu ramat / però en veure Enkidu les gaseles s'espantaren / i les bèsties salvatges el defugiren. / Enkidu les perseguí, però ja no tenia força / els genolls li fallaren mentre el seu ramat marxava. / Enkidu estava dèbil, ja no corria com abans. / Però, de cop, se li obri la comprensió de les coses i la seva intel·ligència es desvetllà.

Prendre els arbres sagrats i fer-ne bigues és una gesta heroica i tota una declaració d'intencions envers la natura, allò sagrat esdevindrà utilitari: la civilització urbana dessacralitza la natura.

La dona el duu a Uruk, on coneix places i carrers, mercats, música, festa, joies, perfums i cervesa. És la civilització, una societat estatal que un mur separa de la natura de la que ell ve. Dins els murs, s'està segur, i als magatzems hi ha menjar per si un dia cal. La ciutat és el lloc que escau a l'home, li diuen. Ell, que a la natura, és un animal més, esdevé realment humà a ciutat. Abans, feia por als pastors i els prenia les preses per alliberar-les. Però després, ja urbà:

Era ell qui matava els lleons; / del somni dels vells pastors / Enkidu era el vigilant / l'home sempre despert, el guerrer únic.

A les vores de rius i aiguamolls, una de les civilitzacions més antigues existents, els Àrabs de les Maresmes (m'dan), procedents d'una colla d'antigues tribus i en part dels sumeris, va construir regis i rescloses. La seva vida actual es basa en la cria dels búfals i la pesca. Les Maresmes estan sobre un mar de petroli i ells són xiïtes. Saddam Hussein va fer dessecar gran part dels aiguamolls i els agredí. Molts van fugir, per tornar en part a partir de 2004. El 2017, els aiguamolls de l'Iraq van ser declarats patrimoni de la humanitat per la UNESCO, però la construcció de 34 grans embassaments a Turquia en els dos rius, les captacions d'aigua i la minva de precipitacions al nord del país comprometen el seu futur. Font: NASA

El ja civilitzat Enkidu domina la natura caòtica. Però la filla d'Anu, Ishtar, deessa de l'amor, desitja Guilgameix, que la rebutja. Ella es venja enviant el Brau del Cel contra els dos herois, que el maten. Enkidu llença una cuixa del Brau a Ishtar. Ofesa, fa que Endiku emmalalteixi i mori. Guilgameix, desesperat per la pèrdua de l'amic (i amant) es desentén del poder, marxa a l'estepa vestit amb pells i demana la recepta de la immortalitat a Utnapishtim, supervivent del Diluvi a qui els déus van dir-li com havia de fer la barca i carregar-hi la llavor de tota cosa viva. El secret de la vida eterna és el punxós Arbre de la Vida que creix al fons del mar. Guilgameix el cull, però, esgotat, s'adorm i una serp li pren la planta. Els déus castiguen així, cruelment, el seu propòsit: no l'han destinat a la vida eterna. Guilgameix es resigna a la mortalitat però invoca Enkidu i parla amb ell (en un somni o visió):

—Digues, amic meu, digues, digues-me la llei del món subterrani que coneixes.

—No, no te la diré, amic meu, no te la diré. Si et digués la llei del món subterrani que conec et veuria asseure't a plorar.

—Està bé. Vull asseure'm a plorar.

—El què has estimat, el què has acariciat i que donava plaer al teu cor, és ara com un vestit vell rosegat pels cucs. Està ara cobert de pols. Tot és enfonsat en pols.

—Digues, amic meu, digues, digues-me la llei del món subterrani que coneixes.

—No, no te la diré, amic meu, no te la diré. Si et digués la llei del món subterrani que conec et veuria asseure't a plorar.

—Està bé. Vull asseure'm a plorar.

—El què has estimat, el què has acariciat i que donava plaer al teu cor, és ara com un vestit vell rosegat pels cucs. Està ara cobert de pols. Tot és enfonsat en pols.

A l'esquerra, "La Reina de la Nit". La hipòtesi més acceptada diu que aquest alt relleu és d'Ishtar (a qui els grecs van donar el nom d'Afrodita), deessa de l'amor i la guerra, la vida, el sexe i la fertilitat. Està exposat al Museu Britànic. (CC0)

A la dreta, el déu Enki, el Senyor de la Terra i déu de la Creació i l'Aigua. Porta els seus símbols característics de l'au, la cabra i els corrents d'aigua. Data de l'any 2300 a.C. aproximadament i es conserva al Museu Britànic. (CC0)

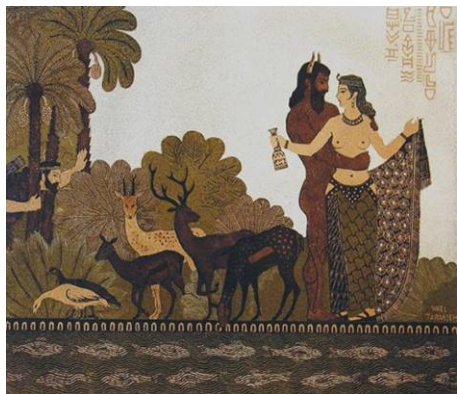
Guilgameix és ja un home madur que coneix el seu amarg destí. En un episodi previ, una cambrera divina, Siduri, li havia recomanat el "carpe diem":

Guilgameix, per què erres d'un lloc a altre? / La Vida que persegueixes no la trobaràs mai. /

Quan els déus van crear la humanitat / li assignaren la mort / i van conservar la Vida entre les

seves mans. / Tu, Guilgameix, el què has de fer/ és omplir el teu ventre. / Viu alegre dia i nit, / que els teus vestits siguin sense màcula, / renta't el cap, banya't, / estigues pel nen que t'agafi la mà, / complau la teva dona, abraçada al teu pi. / Aquest és el destí de la Humanitat!

El Poema és un mite més antic que el Gènesi, d'enorme interès sobre la natura humana i l'evolució social. Mostra el conflicte entre estepa i terres de regadiu i ciutats. Es personifica en els dos herois, que intercanvien rols: representen el xoc cultural entre pastors i agricultors, natura i ciutat, que es reparteixen l'ésser de l'home mesopotàmic.

Linogravat de l'autor Wael Tarabieh, del 1996. S'hi pot veure Enkidu abraçat a Shamhat, les bèsties que comencen a fugir de l'heroi, i amagat entre els arbres, Guilgameix.

Els dos herois, Guilgameix i Enkidu, representen el xoc cultural entre pastors i agricultors, natura i ciutat, que es reparteixen l'ésser de l'home mesopotàmic.

Uruk va florir cap el 3500 a.C. gràcies als sistemes de canals i als aiguamolls. Però entre 3200 i 3000 a.C. es va produir un període de menys de 200 anys en que les precipitacions es van reduir i la gent va tornar al nomadisme. Quan van venir temps més humits, van reaparèixer societats urbanes a tot l'Orient Pròxim i Mitjà: Egipte, Mesopotàmia —accadis—, vall de l'Indo, Grècia i Creta van assolir els seus màxims cap el 2300 a.C.: Guilgameix hauria viscut en aquests temps. Un nou període de sequera (amb una reducció de l'ordre del 30% de les precipitacions) provocà un esfondrament catastròfic.

Que els canvis sobtats de condicions climàtiques han estat responsables dels col·lapses de moltes civilitzacions està demostrat també a Amèrica, amb la dels moches peruans el segle VI, la dels mayes el s. IX, la dels tiwanaku andins el s. X, la dels anasazi a Nord-Amèrica el s. XIII. En tots aquests casos, hi hagué períodes d'almenys tres dècades o més de sequeres (Weiss i Bradley, 2001). L'efecte de canvis d'aquesta mena depèn també de la demografia i l'empobriment i mala nutrició poden atraure altres problemes, com epidèmies o una major debilitat davant de veïns agressius. A Mesopotàmia, hi ha hagut tot això en diferents moments històrics i la demografia ha oscil·lat, amb desplaçaments de població urbana a l'estepa i a l'inrevés. Guilgameix i Enkidu han estat dues cares del mateix poble.

Estepa de Kirkuk, al nord de l'Iraq. Autor: Hiwa Sherzad.

L'Iraq, que els anglesos van definir amb llapis i esquadra el 1919, l'Iraq tiranitzat per Saddam Hussein i martiritzat per les bombes americanes i el terrible embargament que, després de la invasió de Kuwait i fins la caiguda de Saddam, va costar la vida a mig milió d'infants (Fisk, 2005), és el bressol de la civilització. Hi hagué un temps, a l'Edat Mitjana, en que Bagdad fou, com molt abans ho havia estat Babilònia, la ciutat més important del món, abans que els nòmades mongols la destruïssin. Occident no té dret a menysprear els iraquians. Guilgameix i Enkidu són, malgrat tot, immortals, i tenen dret a creure's més savis que nosaltres.

Referències

Fisk R. (2005). La gran guerra per la civilització. La conquesta de l'Orient Mitjà. La Magrana. 2005. ISBN: 978-84-7871-519-0
Weiss H., Bradley R.S. (2001). What drives societal collapse? Science 291 (5506): 609-10. DOI: 10.1126/science.1058775

RECULL DE PREMSA

Acompanyem aquest full informatiu amb un recull de premsa, el número 140 dins de la col·lecció, que porta el títol “**Estudis de fauna a les Guilleries**”.

Es tracta d'informacions publicades al diari El Punt Avui i a Naciodigital. Tracten sobre els estudis de fauna realitzats a l'Espai Natural Guilleries-Savassona.

A continuació reproduïm informacions de l'estudi que va ser escollit per la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar l'any 2019 i que es porta a terme enguany. Els resultats definitius es presentaran a final d'any.

Es pot trobar més informació a: <http://www.catedraaigua.cat/#home-section>

La Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar convoca els primers Premis de Recerca Guilleries

Els guardons tenen l'objectiu d'impulsar la recerca sobre el patrimoni de les Guilleries. L'investigador o grup d'investigadors guanyador rebrà 5.000 euros i tindrà un any per desenvolupar un projecte sobre l'aigua, el territori o la biodiversitat.

19 de juny 2019

La Càtedra interuniversitària de l'Aigua, Natura i Benestar, impulsada conjuntament per l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya i la Universitat de Girona, convoca la primera edició dels Premis de Recerca Guilleries, amb el suport del Consorci de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona. Els guardons es presentaran aquest dissabte 22 de juny (13.30h), a la Sala Noble de la Cooperativa de Sant Hilari Sacalm, en el marc de la dotzena Trobada d'Entitats Locals de Cultura i Patrimoni de La Selva.

L'objectiu d'aquests premis és promoure la recerca sobre el patrimoni de les Guilleries en tres línies de treball diferents: l'aigua, el territori i la biodiversitat. Els investigadors i investigadores participants, ja sigui a títol individual o com a grup o col·lectiu, hauran de presentar-hi un projecte per a la realització d'una recerca relacionada amb alguna d'aquestes temàtiques. Els guanyadors rebran una dotació de 5.000 euros per desenvolupar el seu treball i tindran un període màxim d'un any a partir de la data de la concessió per dur-lo a terme, malgrat que aquesta durada podrà ser flexible en cas que la naturalesa del treball ho exigeixi.

El jurat l'integren un representant de cadascuna de les entitats que donen suport als premis de Recerca: l'alcalde de l'Ajuntament de Sant Hilari, els dos directors de la Càtedra de l'Aigua (UdG i UVic-UCC), un representant del Consorci de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona i tres experts reconeguts en els diferents camps relacionats amb els projectes presentats. Es preveu que el treball premiat es publiqui dins una col·lecció de la Càtedra de l'Aigua que es dirà “Guilleries, aigua i territori”.

EL PROJECTE GUARDONAT AMB EL PREMI RECERCA GUILLERIES 2019 PER ESTUDIAR-NE LA COMUNITAT DE CARNÍVORS JA ESTÀ EN MARXA

Maig 4, 2020

L'estudi de la comunitat de carnívors de les Guilleries ja està en marxa. El projecte, guardonat amb el Premi de Recerca Guilleries 2019 per la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar de la UdG i la UVic-UCC, té els objectius de conèixer l'estat de les poblacions i d'intentar mesurar com es veuen influenciades per alguns factors, com són el tipus d'hàbitat o l'abundor de preses.

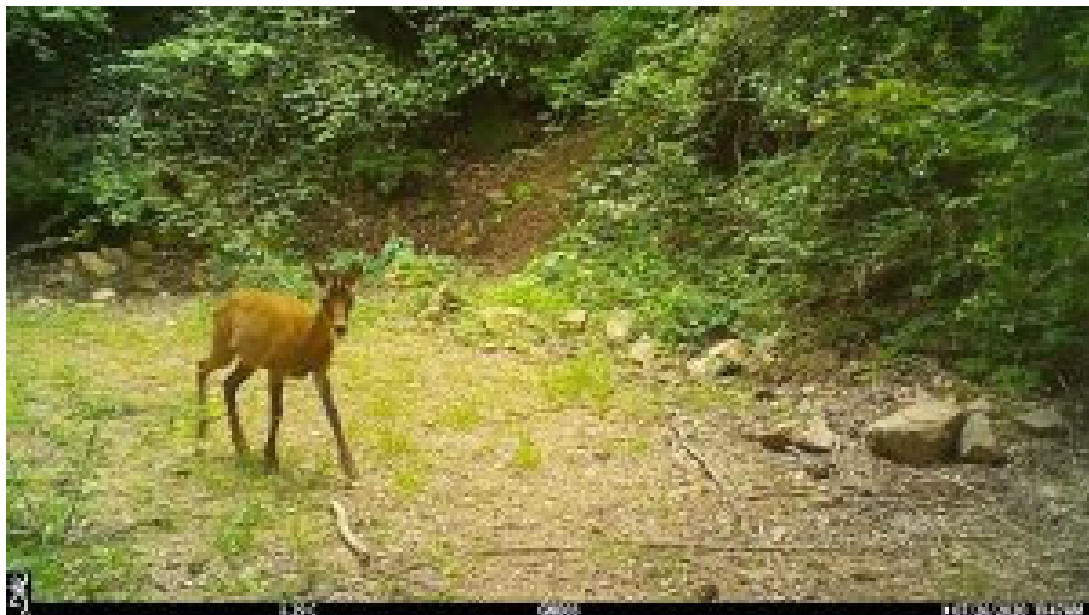
Després dels primers quatre mesos de mostreig, les càmeres han detectat una desena d'espècies de mamífers salvatges al sector occidental de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, entre les quals destaquen cinc carnívors: la guilla, la fagina o gorjablanc, el teixó, la geneta o gat mesquer i la mostela. El 2020 l'equip anirà movent les càmeres per tot el massís de les Guilleries, amb el propòsit de cobrir una àrea total de mostreig d'uns 100 km².

A les imatges captades per Xavier Soler i Marc Vilella a les Guilleries en el marc d'aquest estudi (gener-abril 2020) s'hi pot veure: a) guineu o guilla; b) fagina o gorjablanc; c) teixons aparellant-se; d) geneta o gat mesquer; e) esparver acabant de caçar una griva; f) mostela.

DETECTEN LA PRESENCIA D'ISARD I GAT FER A LES GUILLERIES-SAVASSONA

Setembre 30, 2020

Des de principis d'any, l'equip d'investigadors que va rebre el Premi Guillerics 2019, que atorga anualment la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar, duu a terme la seva recerca, orientada a la detecció d'animals carnívors als espais d'interès natural que conformen les Guillerics. Els primers resultats obtinguts constaten la presència del gat fer o salvatge (*Felis silvestris*) a l'Espai Natural Protegit Guillerics-Savassona, una troballa interessant pel fet que la distribució d'aquest animal al llarg del territori català avui dia es coneix amb poca exactitud.

El projecte premiat el desenvolupen investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona, la Universitat de Lleida i la Universitat Blanquerna, amb la col·laboració d'exestudiants del grau en Biologia de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), sota la direcció de Xavier Soler Muñoz, geògraf especialitzat en ordenació del territori i medi ambient. El gruix central del projecte té com a objectiu conèixer la distribució i l'abundància d'espècies de carnívors de les Guillerics. Per aconseguir-ho, els investigadors fan servir tècniques de trampeig fotogràfic: han col·locat càmeres de fototrampeig repartides pel conjunt de les Guillerics, amb una separació aproximada d'un quilòmetre i mig entre elles, que els permet cobrir la major part del territori.

Espècies sense distribució clara, rarificades o fora de la seva àrea de distribució coneguda

A més de la detecció del gat fer o salvatge, els primers resultats també han visualitzat la presència d'un isard (*Rupicapra pyrenaica*), un animal herbívor que ha sorprès els investigadors perquè avui dia es localitza fonamentalment als Pirineus. La seva troballa recolza dades anteriors del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat, que constaten que no és estrany observar isards en àrees de muntanya mitjana (excepcionalment, al nord del Lluçanès i d'Osona): "El bon estat de les seves poblacions facilita la dispersió d'individus

aïllats cap a nous territoris on fins ara l'espècie no era present", expliquen els investigadors. També han mostrat la presència de la mostela (*Mustela nivalis*), un petit carnívor d'ambients agraris, actualment molt rarificada i en possible regressió a Catalunya.

La guilla (*Vulpes vulpes*) –que dona nom a l'espai– és l'animal carnívor detectat més freqüentment. D'altra banda, els investigadors han posat en marxa una sèrie de parcel·les per trampejar petits mamífers. El projecte, que té previst presentar els resultats a finals del 2020, ha de permetre tenir una visió més precisa de la presència dels carnívors que viuen a les Guillerics.

Incentivar la recerca en tres línies: aigua, territori i biodiversitat

La Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar que comparteixen l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, la UVic-UCC i la Universitat de Girona (UdG), va instaurar aquests premis amb l'objectiu d'incentivar la recerca en tres línies de treball diferenciades: l'aigua, el territori i la biodiversitat. El guardó dota els guanyadors amb 5.000 euros i els dona un any de temps per desenvolupar el seu projecte. El treball acabat, a més, veurà la llum en el marc d'una col·lecció de publicacions de la Càtedra.

19è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Aquests eren els noms correctes de les espècies (el nom científic i els populars en català, castellà i anglès), de les sis últimes fotografies del concurs corresponents als mesos de juliol, agost i setembre.

Foto nº 13:	<i>Acrocephalus palustris</i> Marsh Warbler	Boscarla menjamosquits Carricero Políglota
Foto nº 14:	<i>Phalacrocorax pigmeus</i> Pygmy Cormorant	Corb marí pigmeu Cormorán Pigmeo
Foto nº 15:	<i>Chlidonias niger</i> Black Tern	Fumarell negre Fumarel Común
Foto nº 16:	<i>Ficedula hypoleuca</i> Pied Flycatcher	Mastegatatxes Papamoscas Cerrojillo
Foto nº 17:	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> Common Redstart	Cotxa cua-roja Colirrojo Real
Foto nº 18:	<i>Anthus richardi</i> Richard's Pipit	Piula grossa Bisbita de Richard

Reproduïm les dues fotografies i el text d'en Sergi Sales enviat amb les solucions del mes de setembre.

Solucions:

Cotxa cua-roja (*Phoenicurus phoenicurus*) femella/ Delta de l'Ebre

Si fos cotxa fumada, hauria de tindre tons gris "ratolí" tant al dors com als flancs. La part de sota de la cua es veu massa pàl·lida per fumada, a més, el ribet de les Terciàries és molt típic de la cotxa cua-roja.

Piula grossa (*Anthus richardi*). Delta de l'Ebre

És molt característic que tingui les potes clares i tant llargues, amb l'ungla al dit opositor molt llarga, fet que descartaria la piula dels arbres.

Sergi Sales

CLASSIFICACIÓ DEL 19è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ D'AUS

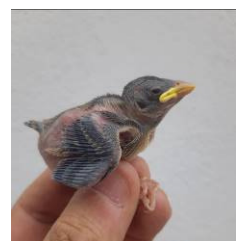
Publiquem ara la classificació del 19è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus, comptant només la puntuació corresponent a les divuit fotografies dels mesos de gener al setembre, i de les tres proves extra. En cas d'empat es classifica per l'ordre temporal de les respostes donades.

36,6 PUNTS:	Jaroa López
33,7 PUNTS:	Núria Rodríguez
32,9 PUNTS:	Enric Morera
32,6 PUNTS:	Víctor Iglesias
31,3 PUNTS:	Francina Turon
29,15 PUNTS:	Mayca Martí
27,8 PUNTS:	Pep Domènech
27,6 PUNTS:	Vicenç Roig
27,05 PUNTS:	Maria Mira
27 PUNTS:	Francesc Capdevila
26,25 PUNTS:	Sandra Morujo
25,4 PUNTS:	Bet Meján
24,45 PUNTS:	Lluís Estrada
23,2 PUNTS:	Alba Palomo
22,8 PUNTS:	Tomás Blasco
19,8 PUNTS:	Montse Puig
17 PUNTS:	Eva Reñé

El 6 d'octubre ja es van enviar les dues fotos anteriors, per a les quals hi havia de temps per respondre fins el 31 d'octubre.
El 9 de setembre es va enviar la tercera prova extra. Reproduïm el text d'en Sergi Sales amb les solucions.

foto nº1 Ganga (*Pterocles alchata*) Lleida (encerts: 57,1%)
foto nº2 Gralla (*Corvus monedula*) Lleida (encerts: 71,4%)
foto nº3 Gavina corsa (*Larus audouinii*) Barcelona (encerts: 71,4%)
foto nº4 Gaig blau (*Coracias garrulus*) Lleida (encerts: 92,8%)
foto nº5 Ànec coll-verd (*Anas platyrhynchos*) Delta de l'Ebre (encerts: 14,2%)
foto nº6 Mallerenga emplomallada (*Lophophanes cristatus*) Collserola (encerts: 14,2%)
foto nº7 Torlit (*Burhinus oedipus*) Lleida (encerts: 100%)
foto nº8 Calàndria (*Melanocorypha calandra*) Lleida (encerts: 7,1%)
foto nº9 Pardal comú (*Passer domesticus*) Delta de l'Ebre (encerts: 71,4%)
foto nº10 Cadenera (*Carduelis carduelis*) Barcelona (encerts: 50%)

AVÍS: A causa de les normes vigents sobre el COVID19, segurament, caldrà modificar com s'acaba aquest concurs, amb l'anul·lació de l'acte final presencial previst per al mes de desembre, en el qual es feia una última prova i es lliuraven els premis i els obsequis. Ja us informarem de forma definitiva en el proper full informatiu.

OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Aquestes són les observacions del setembre del 2020 de les quals hem rebut comunicació. Dins Natusfera hi ha el projecte "Observacions ornitològiques ANT" amb més observacions ornitològiques del municipi de Torrelles de Llobregat. S'hi pot accedir des del web de l'ANT o a l'adreça <https://natusfera.gbif.es/projects/observacions-ornitologiques-ant>

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) escoltat des del centre urbà cap al mas Segarra.
Dissabte, 31 d'octubre del 2020, a les 6,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol capnegre (*Sylvia melanocephala*) (3 ex.) fotografiats al raval Pedró.
Divendres, 30 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Cotxa fumada (*Phoenicurus ochrurus*) (1 mascle) fotografiat al raval Pedró.
Divendres, 30 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Mallerenga cuallarga (*Aegithalos caudatus*) (3 ex.) observats al raval Perruca.
Divendres, 30 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (2 ex.) observats a l'església.
Divendres, 30 d'octubre del 2020, a les 8,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (30 ex.) observats a terra de la planta de compostatge.
Dimarts, 27 d'octubre del 2020, al matí.
Observador: Xavier Estevez

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex.) observat a can Biscarri.
Diumenge, 25 d'octubre del 2020, a les 16,35 hores.
Observador: Vicenç Roig

Titella (*Anthus pratensis*) (5 ex.) + **Bitxac rogenic** (*Saxicola rubetra*) (1 ex.) observats a l'esplanada de can Balasc de baix.
Diumenge, 25 d'octubre del 2020, a les 16 hores.
Observador: Vicenç Roig

Esparver (*Accipiter nisus*) (1 ex.) + **Pinsà comú** (*Fringilla coelebs*) (1 ex.) observat l'esparver intentant capturar el pinsà.
Diumenge, 25 d'octubre del 2020, a les 15,33 hores.
Observador: Vicenç Roig

Falciot negre (*Apus apus*) (1 ex.) + **Oreneta vulgar** (*Hirundo rustica*) (X ex.) + **Oreneta cuablanca** (*Delichon urbica*) (X ex.) + **Roquerol** (*Ptyonoprogne rupestris*) (X ex.) observats al Tabor.
Dilluns, 19 d'octubre del 2020, a les 17 hores.
Observador: Vicenç Roig

Esparver (*Accipiter nisus*) (1 ex.) + **Corb** (*Corvus corax*) (8 ex.) observats al Tabor.
Dilluns, 19 d'octubre del 2020, a les 16,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

Passerell comú (*Carduelis cannabina*) (1 ex.) fotografiat a can Mas.
Diumenge, 18 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*) (5 ex.) observats en un caqui a can Querol.
Diumenge, 18 d'octubre del 2020, a les 17,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

Passerell comú (*Carduelis cannabina*) (7 ex.) + **Titella** (*Anthus pratensis*) (4 ex.) + **Bec de corall senegalès** (*Estrilda astrild*) (2 ex.) + **Cuereta blanca** (*Motacilla alba*) (3 ex.) + **Tallarol capnegre** (*Sylvia melanocephala*) (1 ex.) observat un grup barrejat d'ocells a l'esplanada de can Balasc de baix.
Diumenge, 18 d'octubre del 2020, a les 17,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Pit-roig (*Erithacus rubecula*) (1 ex.) fotografiat a can Güell.
Dimecres, 14 de d'octubre del 2020, a les 8,22 hores.
Observadora: Isabel Mora

Cotxa cua-roja (*Phoenicurus phoenicurus*) (1 ex.) fotografiat a la serra de la creu de Sant Pau.
Dilluns, 12 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (2 ex.) observats al Tabor.
Dilluns, 12 d'octubre del 2020, a les 16,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) observat al raval Perruca.
Diumenge, 11 d'octubre del 2020.
Observadora: Neus Planas

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) + **Cabra boja** (*Strix aluco*) (2 mascles + 1 femella) escoltats des del centre urbà.
Diumenge, 11 d'octubre del 2020, a les 6,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (1 ex.) observat fent un picat sobre el mas Segarra.
Divendres, 9 d'octubre del 2020, a les 16,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*) (1 ex.) fotografiat a can Güell.
Dijous, 8 de d'octubre del 2020, a les 9,12 hores.
Observadora: Isabel Mora

Cotxa cua-roja (*Phoenicurus phoenicurus*) (1 ex.) observat a can Gallina.
Diumenge, 11 d'octubre del 2020, a les 18,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cadenera (*Carduelis carduelis*) (1 ex.) fotografiat a can Coll.
Diumenge, 11 d'octubre del 2020, a les 11,50 hores.
Observadora: Isabel Mora

Mallerenga blava (*Cyanistes caeruleus*) (1 ex.) fotografiat a can Coll.
Diumenge, 11 d'octubre del 2020, a les 11,39 hores.
Observadora: Isabel Mora

Merla blava (*Monticola solitarius*) (1 ex.) observat cantant des del campanar.
Dimarts, 6 d'octubre del 2020, a les 8,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) escoltat des del centre urbà cap al mas Segarra.
Dimarts, 6 d'octubre del 2020, a les 6 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tudó (*Columba palumbus*) (20 ex.) observat un grup en migració des del Tabor.
Dilluns, 5 d'octubre del 2020, a les 17,25 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cuereta torrentera (*Motacilla cinerea*) (1 ex.) observat a la riera, a can Gallina.
Diumenge, 4 d'octubre del 2020, a les 18,40 hores.
Observador: Vicenç Roig

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (2 ex.) observats a la pedrera de can Gallina.
Diumenge, 4 d'octubre del 2020, a les 18,25 hores.
Observador: Vicenç Roig

Astor (*Accipiter gentilis*) (1 ex.) observats des de la serra, a la vall de Sant Climent.
Diumenge, 4 d'octubre del 2020, a les 17,35 hores.
Observador: Vicenç Roig

Gaig (*Garrulus glandarius*) (2 ex.) fotografiat un al camí de can Reinal.
Dijous, 1 d'octubre del 2020, al matí.
Observadora: Neus Planas

OCELLS HIVERNANTS I ALIMENTACIÓ SUPLEMENTÀRIA

Aquesta tardor ja s'han vist a passar pel nostre entorn exemplars de diverses espècies migratòries de passeriformes com el **Mastegatxes** (*Ficedula hypoleuca*), el **Bitxac rogenic** (*Saxicola rubetra*) i la **Cotxa cua-roja** (*Phoenicurus phoenicurus*).

Passerell comú (*Carduelis cannabina*) fotografiat a can Mas per Neus Planas.

També s'han observat exemplars d'espècies hivernants com **Titella** (*Anthus pratensis*) i **Mosquiter comú** (*Phylloscopus collybita*), i s'han reforçat amb exemplars hivernants les poblacions de **Pit-roig** (*Erithacus rubecula*), **Cotxa fumada** (*Phoenicurus ochrurus*) i **Pinsà comú** (*Fringilla coelebs*).

Enguany hi va haver una sorpresa en detectar-se algun grup d'exemplars de **Passerell comú** (*Carduelis cannabina*), el 18 d'octubre, a can Balasc de baix i a can Mas, espècie no gaire habitual en aquesta localitat.

De cara a les properes jornades seria interessant de rebre les observacions d'espècies hivernants com el **Lluer** (*Carduelis spinus*), **Pardal de bardissa** (*Prunella modularis*), **Durbec** (*Coccothraustes coccothraustes*) o el **Sit negre** (*Emberiza cia*).

Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*) fotografiat el 2014 per Juan Mora.

Cal dir que les observacions de **Durbec** en el nostre entorn estan molt vinculades als lledoners i,enguany, la fructificació dels lledoners és molt pobre, cosa que augura poques observacions d'aquesta espècie.

En canvi les poblacions de **Lluer** són molt desiguals segons quins anys, amb anys amb importants irrupcions i d'altres amb poblacions minvades, però són constants en les visites a les menjadores de suport a les aus hivernants.

Si es vol ajudar, amb una aportació d'aliment suplementari, als ocells i, alhora, es vol gaudir de la seva presència propera per observar-los, ara és un bon moment per posar les menjadores.

Se'ls hi pot proporcionar l'aliment per a ocells que es ven normalment en les graneries. És molt efectiu el cacauet cru. Recordeu que l'aliment no pot ser salat ni torrat.

Pardal de bardissa (*Prunella modularis*) fotografiat per Juan Mora el 2012.

Abans el grup d'ornitologia subministrava cacauet cru als membres de l'ANT, però des de fa un parell d'anys es va arribar a un acord amb la botiga de la cooperativa agrícola perquè aquesta subministrés al detall l'aliment per als ocells. S'hi pot comprar cacauet cru o gra.

Durbec (*Coccothraustes coccothraustes*) fotografiat per Enric Daunis. 2015.

Mastegatxes (*Ficedula hypoleuca*) fotografiat per Juan Mora. 2012.

CABIROL

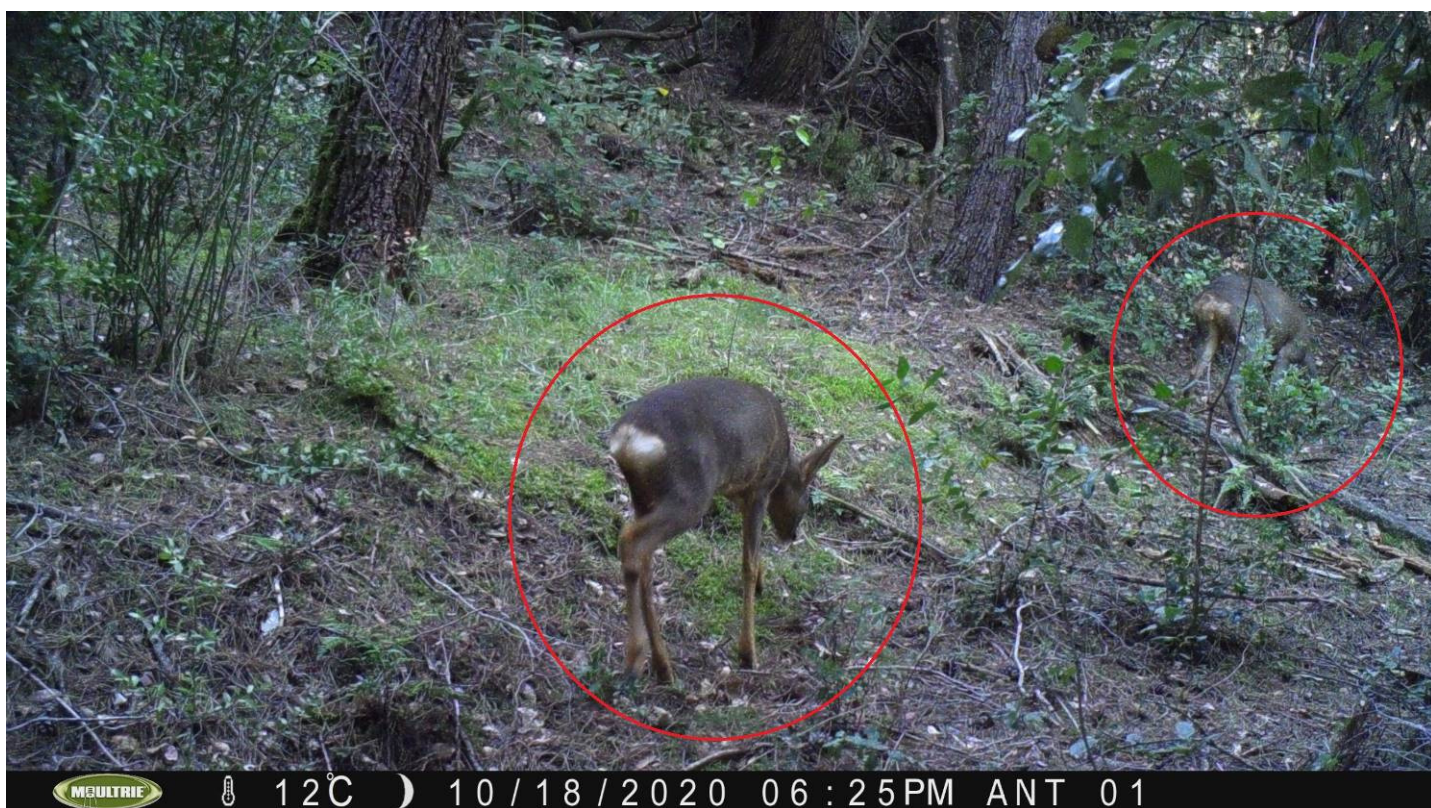
Al mes d'agost publicàvem en aquest full informatiu les queixes d'alguns pagesos que adjudicaven les pèrdues en els seus conreus als cabirols. Era estrany perquè aquests horts eren molt a prop del centre urbà.

Després de posar càmeres parany en distints punts afectats es va poder comprovar com els exemplars que entraven als horts eren de Porc senglar (*Sus scrofa*). Així ho publicàrem en el full informatiu del setembre del 2020, desmentint així les interpretacions falses.

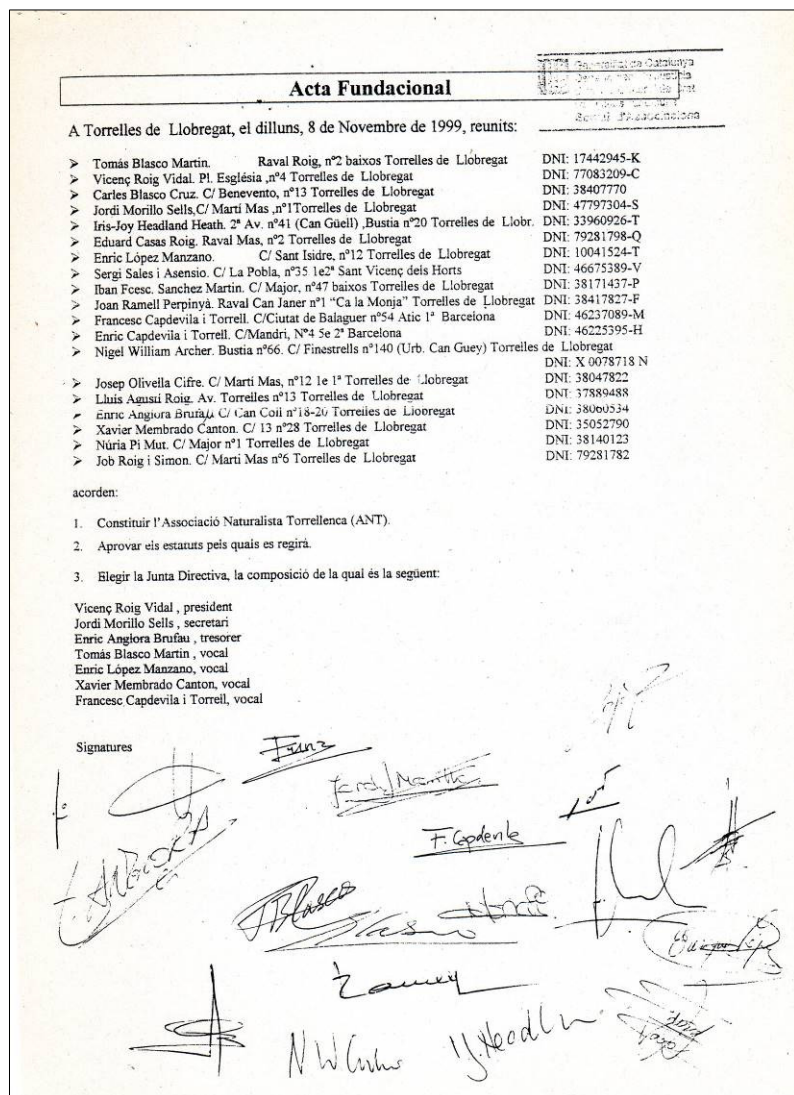
És cert que des de feia alguns anys s'havia captat la presència de Cabirol (*Capreolus capreolus*) en zones forestals denses relativament allunyades dels nuclis urbans. Però semblava que aquesta presència era d'algun exemplar solitari.

Aquest mes d'octubre, amb la càmera parany de l'ANT, s'ha pogut captar per primera vegada la presència de dos exemplars que podrien ser una parella.

A continuació reproduïm dues imatges.

El passat dimecres, 7 d'octubre, després de molts mesos de lluita contra la malaltia que patia, ens deixava el nostre company Josep Olivella i Cifré, un dels membres fundadors de la nostra associació l'any 1999, tal i com consta a l'acta fundacional.

Havia estat alcalde de Torrelles de Llobregat durant vuit anys i tinent d'alcalde d'urbanisme i medi ambient en una segona etapa de quatre anys més. També havia treballat com a tècnic al Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius i a l'àrea d'urbanisme i medi ambient de l'ajuntament de Collbató.

Va ser membre actiu de la plataforma Salvem Can Coll, entitat que es va crear amb la confluència de diverses associacions i persones a títol individual per mirar de plantar cara a una important agressió ambiental al nostre municipi i que va aconseguir millorar parcialment el projecte del Pla Parcial de Can Coll i la modificació del Pla General d'Ordenació de Torrelles de Llobregat que suposaven un greu atemptat a les planes agrícoles del raval Mas i, inicialment, l'intent de tancar un important connector biològic entre diverses zones naturals del nostre municipi. Amb la seva ajuda i dedicació, junt amb la d'altres membres de la plataforma, es presentà un contenciós administratiu amb el que finalment s'aconseguí la nul·litat del pla per part del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, nul·litat que després va ser ratificada pel Tribunal Suprem.

Va posar els seus coneixements i experiència a disposició de les diverses juntes de la nostra entitat, tot ajudant-nos i assessorant-nos en multitud de tràmits administratius relacionats amb el medi ambient del nostre entorn.

També col·laborava regularment amb aquest full informatiu aportant les dades de la pluviometria local.

Al febrer del 2020, al número 228, publicàvem la taula pluviomètrica amb dades des de l'any 1988 al 2019 i les gràfiques corresponents.

Era una persona compromesa, de sòlids principis i sempre disposada a treballar per una causa justa des del punt de vista social, ecològic i nacional i sense cap reserva ni mirament a l'hora de donar un cop de mà en tot allò que calgués, amb rigor i generositat.

La seva implicació amb el poble de tota la seva vida i amb el medi ambient d'aquest lloc omple de sentit aquella dita que ens guia en la nostra actuació des de l'ANT: "pensa globalment, actua localment".

El Josep Olivella ha estat i continuarà sent un exemple a seguir després d'haver-nos deixat una petjada amb la que continuarem fent camí.

Des de l'ANT volem fer arribar el nostre condol a la seua família i amistats, amb el sentiment més profund per la pèrdua d'un company insubstituïble.

A dalt, còpia de l'acta fundacional de l'ANT.

A baix, Josep Olivella, al costat del president actual de l'ANT, Pep Domènech, durant el taller de construcció de caixes niu realitzat per la Festa Major de Sant Martí, el 10 de novembre del 2018.

PARC DEL GARRAF

Ens fem ressò d'un a informació publicada a l'Informatiu dels Parcs de la Diputació de Barcelona sobre una iniciativa de la Fundació Miranda. A continuació la reproduïm.

Els animals escamparan les llavors ancestrals i faran prevenció d'incendis

En marxa al Parc del Garraf un projecte de regeneració de pastures i biodiversitat amb els cavalls de la Fundació Miranda

07/10/2020

Llavors ancestrals recuperades. Autor: Fundació Miranda

Aquest mes de setembre, la Fundació Miranda ha iniciat amb el Parc del Garraf una iniciativa única a la comarca que connecta cultura i natura. Es tracta d'un projecte pilot de regeneració de pastures i biodiversitat que compta amb el suport dels cavalls lliures de la Fundació Miranda que passen la tardor i l'hivern al Parc. Els cavalls escamparan les llavors ancestrals alhora que faran una tasca de prevenció d'incendis.

En el marc d'aquest projecte, gràcies a l'assessorament de Jordi Bartolomé, expert de la UAB, del record d'alguns agricultors del Garraf i d'en Pep Bover, expert en recuperació i conreu de grans ancestrals del Berguedà Cal Pauet, s'han triat les llavors adequades per sembrar tres hectàrees de feixes i camps al Parc del

Garraf.

Així, el dimecres 30 de setembre, el voluntariat de la Fundació Miranda i personal del Parc del Garraf amb la col·laboració de membres del Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals han sembrat aquestes hectàrees amb llavors ancestrals, una actuació que farà que la biodiversitat augmenti en el territori. L'arribada de llavors com la veça villosa, el fenigrec, la trepadella, el lotus, etc., a més, recuperarà una part del patrimoni genètic.

Els camps més grans s'han llaurat molt superficialment per no trencar l'estructura del sòl. Carles Bartra, de Vega de Ribes, ha estat el responsable d'aquesta feina. Les feixes més emboscades se sembraran segons els principis de l'agricultura regenerativa, amb sembra directa sense llaurar, i d'allant les herbes adventícies per fer un encoixinat postsebra.

Augment de la biodiversitat i prevenció d'incendis

Els cavalls seran els encarregats d'escampar aquestes llavors de biodiversitat. Un cop sembrats, els camps i les feixes es preservaran fins que creixi l'herba i aleshores hi entraran els cavalls en un maneig racional, en què ells rebran aliment i després l'escamparan pel Parc, alhora que seguiran fent prevenció d'incendis. També es deixarà alguna feixa sense pasturar per tal que grani i s'escampi la llavor amb el vent.

Aquestes accions aniran acompanyades d'una rotació de pastures per permetre el creixement de l'herba també un cop pasturada, la regeneració de la pastura i la reducció de la càrrega parasitària. Finalment, es farà el monitoratge de l'estat i la condició dels cavalls, de l'evolució de la flora i la vegetació i de la presència d'aus i altres animals a la pastura.

Els cavalls tanquen un cercle d'ecologia, sostenibilitat i economia circular i fan visible la connexió entre animals, persones i natura que transforma el paisatge en quelcom més viu en el marc d'un projecte que connecta el territori (el Berguedà - el Garraf) com també ho fa el camí ramader de Marina, que passa per les comarques del Penedès, el Bages, Osona i el Berguedà, i per on arriben al Parc del Garraf els cavalls de la Fundació Miranda des del Pirineu.

Tres anys ja de presència dels cavalls al Parc del Garraf han permès que, pasturant, aquests animals hagin evidenciat antigues feixes de conreu, pous, fonts, marges i senders, recuperant part de la cultura del territori. Una memòria perduda que, any rere any, s'ha anat redescobrint amb la col·laboració de persones voluntàries, altres associacions de la comarca i amb el suport de l'Ajuntament d'Olivella i del Parc del Garraf.

La Fundació Miranda es dedica a recuperar animals en situació de maltractaments i d'abandonament, per a més informació sobre els seus objectius i activitats, consulteu la pàgina web www.fundaciomiranda.org.

CONSULTA PÚBLICA SOBRE LA IL·LUMINACIÓ NOCTURNA

Hem rebut del departament de Territori i Sostenibilitat comunicació de l'obertura a consulta pública de la modificació i adaptació a la legislació comunitària de la normativa sobre enllumenat nocturn. A continuació reproduïm la informació rebuda.

22 setembre 2020

El Govern impulsa la consulta pública prèvia a la modificació del Decret d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn

L'Executiu vol adaptar la normativa catalana de 2015 a la nova legislació europea respecte els requisits d'eficiència energètica, etiquetatge ecològic i noves tecnologies de llum

També es regularà el procediment per a la declaració dels espais de medi nocturn protegit i s'especificarà el sistema de control de les grans instal·lacions d'il·luminació

El Govern ha pres coneixement de la consulta pública prèvia a la modificació del Decret que desplega la Llei d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn. L'objectiu és adaptar aquest Decret català, que es va aprovar el 2015, a les noves normatives que ha anat desplegant des de llavors la Unió Europea sobre la matèria i a les novetats tecnològiques que han entrat al mercat.

El Decret català regula, entre d'altres aspectes, les característiques de les instal·lacions i els aparells d'il·luminació, i estableix nivells d'il·luminació màxims en funció de l'activitat que es vol desenvolupar o de la vulnerabilitat envers la contaminació lumínica de la zona en que es troba la instal·lació. Des de la seva entrada en vigor, però, la UE ha publicat diverses normes i reglaments que, entre d'altres, actualitzen els requisits d'etiquetatge de les fonts lluminoses, que han quedat obsolets pels avenços del mercat. Per altra banda normes tècniques internacionals aprovades els darrers anys recomanen nivells d'il·luminació més restrictius, en alguns casos, que els actuals.

Així, la intenció del Departament de Territori i Sostenibilitat és modificar el Decret per adequar-lo als nous requisits d'eficiència energètica i etiquetatge ecològic i a les noves tecnologies de sistemes d'il·luminació existents.

Igualment, cal tenir en compte que el Decret català regula dues tipologies d'espais de medi nocturn protegit, com són els punts de referència i els espais amb un cel nocturn de qualitat. Són zones que, per les seves característiques singulars, es considera convenient protegir-les, preservar la seva qualitat i distingir-les per promoure el seu valor ambiental. No obstant, no regulava el procediment per a la declaració d'aquests espais ni delimitava els requisits mínims o els criteris de gestió. Per tant, s'aprofitarà la modificació del Decret per regular aquest procediment.

Per acabar, s'establiran especificitats pel que fa al sistema de control de les grans instal·lacions d'il·luminació. L'objectiu és facilitar la verificació periòdica de les prescripcions de la manera més senzilla i proporcional possible.

A través de la consulta pública, també s'incorporaran a la modificació del Decret altres millores que es puguin recollir.

TRITÓ DEL MONTSENY

Degut a l'existència d'una malaltia infecciosa que afecta als amfibis que ja s'ha detectat en el Montnegre, dins del projecte Life Tritó Montseny s'ha publicat un manual de bones pràctiques perquè la malaltia no s'encomani als exemplars d'aquesta espècie, el **Tritó del Montseny** (*Calotriton arnoldi*), endèmica del Montseny.

Reproduïm a continuació la informació del web dels parcs de la Diputació de Barcelona.

Tritó del Montseny. Foto: Zoo de Barcelona.

S'edita un manual de bones pràctiques en bioseguretat dins el projecte Life Tritó Montseny

El document es tanca amb un decàleg sobre què es pot fer i què no en relació amb l'estudi i la manipulació dels amfibis

13/10/2020

Manual de bones pràctiques en bioseguretat. Autor: Life Tritó Montseny

El manual de bones pràctiques en bioseguretat està dirigit a entitats d'educació ambiental, escoles de natura i centres educatius i pretén divulgar la problemàtica de les malalties infeccioses en els amfibis i sensibilitzar-ne la població perquè pugui realitzar activitats educatives sense introduir patògens al medi.

En el marc del projecte Life Tritó Montseny s'ha redactat un manual de bones pràctiques en matèria de bioseguretat per a la descoberta dels amfibis destinat a les entitats d'educació ambiental, les escoles de natura i els centres educatius.

Es tracta d'una eina editada tant en format digital com en paper encaminada a evitar la transmissió de malalties infeccioses ocasionades per fongs i virus, que afecten greument moltes espècies d'aquest grup faunístic.

El document és el resultat de dues taules de treball organitzades sota el títol "Les malalties emergents en amfibis: directrius i pautes de bioseguretat per a les activitats educatives en el medi aquàtic del Montseny", en les quals van participar entitats d'educació ambiental, de conservació i de voluntariat, així com centres educatius.

Segons dades d'aquest 2020 de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura, el 41 % de les espècies conegudes d'amfibis a escala mundial estan amenaçades. Un dels principals factors que ha motivat aquesta situació són les malalties infeccioses provocades per fongs, virus i altres patògens, que poden arribar a ocasionar morts massives d'individus.

Al Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny hi habita un amfibi únic al món catalogat en perill d'extinció, el tritó del Montseny (*Calotriton arnoldi*). L'entrada de patògens causants d'aquestes malalties mortíferes és, doncs, una greu amenaça per a les poblacions salvatges d'aquesta espècie tan singular.

Conscients d'aquest fet, des del projecte Life Tritó Montseny s'ha gestat aquest manual de bones pràctiques per divulgar la problemàtica d'aquestes malalties i sensibilitzar-ne la població perquè pugui realitzar les activitats d'educació ambiental de descoberta sense introduir patògens al medi. I és que aquest tipus d'activitats són considerades un recurs didàctic molt valuós i atractiu per apropar-se a la natura, conèixer-la i, sobretot, respectar-la.

En el document, s'hi inclouen continguts com ara les mesures a adoptar en la descoberta d'una riera o punt d'aigua i la manipulació d'amfibis; el protocol de desinfecció dels materials per a la recollida de mostres a camp; l'equip de mostreig necessari per tenir en compte la desinfecció del material, i un apartat de prevenció (mala praxi per desconeixement, alliberament d'espècies exòtiques), entre d'altres.

El manual, les recomanacions del qual poden ser d'utilitat tant al Montseny com en qualsevol altre territori, es tanca amb un decàleg que descriu resumidament què es pot fer i què no en relació amb l'estudi i la manipulació dels amfibis per evitar la transmissió de malalties infeccioses.

El disseny gràfic, molt didàctic i atractiu, ha anat a càrrec de Lucas Wainer; el contingut tècnic, a càrrec de Daniel Fernández i Albert Montori, i la coordinació, a càrrec del Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny.

Els 5.000 exemplars impresos es distribuïran entre els socis del projecte Life Tritó Montseny (la Diputació de Barcelona, que el coordina; la Diputació de Girona; la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Territori i Sostenibilitat i de Forestal Catalana, i el Zoo de Barcelona), els centres educatius del Parc Natural, els equipaments d'educació ambiental del territori i les entitats participants a la taula de treball.

El projecte Life Tritó Montseny, que està cofinançat pel programa LIFE de la Unió Europea, va iniciar-se l'1 d'octubre del 2016 davant la necessitat de protegir el tritó del Montseny.

Ens fem ressò de la creació d'una nova plataforma de seguiment de la població del Liró gris (*Glis glis*) basada en la ciència ciutadana.

Aquesta espècie no es pot trobar en el nostre entorn, ja que és pròpia dels boscos caducifolis i de la vegetació eurosiberiana i la població més meridional es troba a les Guilleries, al Montseny i el Montnegre.

Reproduïm la informació extreta de l'Informatiu dels Parcs, a continuació.

Neix www.lirons.org, una nova plataforma de seguiment d'aquesta espècie basada en la ciència ciutadana

Per col·laborar cal registrar-se a la plataforma www.lirons.org

09/10/2020

Liró gris (*Glis glis*). Autor: Oriol Massana

El Museu de Ciències Naturals de Granollers obre una nova plataforma web (www.lirons.org) per al seguiment i estudi del liró gris (*Glis glis*). Formada per una combinació entre investigadors professionals i persones voluntàries, té l'objectiu principal de recollir dades suficients sobre aquesta espècie i veure així la seva resposta als canvis del clima i del paisatge. El programa de seguiment del liró gris compta amb una trentena d'estacions a Catalunya algunes d'elles situades al Parc del Montnegre i el Corredor, al Parc Natural del Montseny i a l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, on

compten amb el suport principal de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

El liró gris (*Glis glis*) és un petit mamífer arborícola que mostra una ràpida resposta als canvis ambientals i a les pertorbacions de l'hàbitat. Aquesta espècie està lligada al bosc caducifoli i presenta uns requeriments eurosiberians que la fan especialment sensible al canvi climàtic. A Catalunya es troba la població més meridional de la tota la península Ibèrica, concretament al massís del Montnegre, en l'àmbit del Parc del Montnegre i el Corredor.

La nova plataforma www.lirons.org vol donar visibilitat al Projecte Liró, que va néixer el 2004, i facilitar la participació ciutadana amb l'objectiu de consolidar una xarxa prou àmplia de col·laboradors que ajudi a recollir dades de l'espècie per veure la seva resposta a canvis en el clima i en el paisatge. El seguiment també pretén aportar informació per a una gestió dels boscos més compatible amb la seva biodiversitat i conservació de boscos madurs. Finalment, la plataforma permetrà apropar la natura a la ciutadania mitjançant activitats obertes al públic familiars i naturalistes lligades a les estacions de mostreig del liró.

Només durant el 2020, ja s'han revisat més de 840 caixes niu al Parc del Montnegre i el Corredor, Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny i Espai Natural de les Guilleries-Savassona, la qual cosa ha permès estudiar més de seixanta individus i deu nius de cria en aquests tres espais de la Xarxa de Parcs Naturals.

Cal destacar els tres nius trobats a l'estació de la fageda de Vilanova de Sau, a les Guilleries, un fet que només té lloc en anys de bona producció de faja. Enguany, també s'han pogut recuperar, gràcies a un grup de voluntaris, dues estacions antigues de seguiment dins l'àmbit del Montnegre, cosa que permetrà obtenir més dades sobre aquesta població, la més meridional de la península Ibèrica.

Aprofitant la vessant divulgativa del projecte, durant aquesta tardor s'ha realitzat un curs intensiu de dos dies per donar a conèixer l'espècie i la metodologia d'estudi a l'Estació Biològica de Fontmartina, al Parc Natural del Montseny, en col·laboració amb l'ICO (Institut Català d'Ornitologia). També, coincidint amb el Dia Europeu dels Parcs i dins el programa de Passejades guiades del Parc del Montnegre i el Corredor, que elabora l'Escola de Natura del Corredor, s'ha organitzat una passejada naturalista i familiar a l'entorn de les estacions de seguiment del Montnegre per poder veure de ben a prop el liró gris tot passejant pel bosc on viu.

Des del Projecte Liró us animem a visitar i registrar-vos a la plataforma www.lirons.org. Hi trobareu tota la informació i protocols necessaris per participar en el projecte. Aquesta iniciativa s'emmarca en els seguiments del conveni de col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers per a l'execució del Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural (fauna: papallones, petits mamífers, ratpenats, amfibis i rèptils) de la Xarxa de Parcs Naturals entre el Museu de Ciències Naturals de Granollers i la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

BALDRIGA BALEAR

Al butlletí del GOB es va publicar la informació que reproduïm sobre la Baldriga balear (*Puffinus mauretanicus*), amb nom local Viroto petit. Aquesta espècie, que només nidifica a les illes Balears i a les Pitiüses, especialment a Formentera, està clarament en regressió.

Dissabte, 10 Octubre 2020

Reduir les captures de pesca accidental i protegir les colònies són les línies imprescindibles per salvar el virot petit
Aprofitant la celebració a Menorca del 2n Congrés d'Ornitologia de Terres de Parla Catalana, el GOB reclama més compromís al Govern

En primer pla, virot petit (*Puffinus mauretanicus*) i al fons virot gros (*Calonectris diomedea*)(C) Shirihi

El Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana (COTPC) en la seva segona edició fa un èmfasi especial en la situació de les aus marines.

A les Balears comptam amb una espècie exclusiva (és endèmica de les nostres illes) i que és l'au marina més amenaçada d'Europa. El virot petit (*Puffinus mauretanicus*) està catalogat com espècie en perill d'extinció a nivell estatal.

Els treballs demogràfics desenvolupats al llarg de 30 anys a la colònia de la Cella (a la finca de la Trapa, Andratx), la localitat de cria més important de l'illa de Mallorca, per part d'ornitòlegs del GOB i de la Universitat d'Oxford apunten a una reducció poblacional d'un 14% anual. Amb les dades d'aquesta colònia (una mortalitat adulta de 0.81, quan la normal seria de 0.90, una supervivència juvenil de 0.43 i un

èxit reproductor de 0.66), els models pronostiquen l'extinció de l'espècie en 61 anys. Les investigacions realitzades a altres colònies de les Balears estan aportant dades similars.

La informació científica disponible indica que evitar l'extinció de l'espècie passa fonamentalment per minvar la seva mortalitat accidental per arts de pesca i per protegir-la a les seves colònies de cria.

Investigacions realitzades entre 2017 i 2019 a l'àrea de Catalunya-Balears (Pep Arcos, SEO-Birdlife), monitoritzant 34 vaixells de palangre de fons i totalitzant 2.342 jornades de pesca, resultaren en 876 captures accidentals d'aus marines, de les quals el 92,5% foren virots (*Calonectris diomedea*, *Puffinus mauretanicus* i *Puffinus yelkouan*). Sembla que la mortalitat estaria afectant especialment a les aus balears. El virot petit, amb més de la meitat de les morts registrades, fou l'espècie més afectada.

Les captures es produeixen principalment a la primavera i durant el dia, i sembla que altres factors com el tipus d'esca, les condicions de vent i la distància a les colònies de cria també hi tenen influència.

Davant aquestes dades és evident que cal desenvolupar accions i polítiques efectives per reduir les captures accidentals d'aus marines. Per mitigar la mortalitat accidental per pesca s'han de desenvolupar programes de seguiment i avaluació i implementar mesures efectives de mitigació en col·laboració amb el sector pesquer. Calar durant la nit sembla ser el mètode més eficaç per reduir les captures accidentals, sense que això afecti a les captures comercials de la flota.

Pel que fa a la millora de la situació a les colònies de cria, cal evitar la seva depredació per part de rates i moixos, controlant les poblacions d'aquests i en alguns casos realitzant tancaments per evitar que puguin accedir a les colònies.

A més de corregir les causes de mortalitat, com en tot programa de conservació, cal reforçar les accions de seguiment científic per tal de determinar l'evolució poblacional i entendre millor la biologia de l'espècie, l'ús que en fa del territori i els factors que afecten la seva supervivència.

Abordar convenientment l'objectiu de salvar el virot petit implica un gran esforç que ha de ser impulsat a nivell balear, estatal i internacional, sobre una base sòlida de coneixement científic i amb els mitjans suficients. Des del GOB apel·lam a la responsabilitat del Govern per abanderar la iniciativa.

ABOCAMENT DE RESIDUS AL MEDI NATURAL

Després que es detectés un abocament de materials, que semblen procedents de cotxes, al camí que va de la carretera del cementiri fins a l'oliverar de can Soler situat per sobre del centre urbà, a finals d'octubre, s'ha comunicat a l'àrea de medi ambient de l'ajuntament.

En aquesta àrea hi ha instal·lada una línia de caixes niu per als ocells que se segueix regularment. Es netegen les caixes cada any i es comprova la nidificació almenys dues vegades cada primavera.

Es totalment incomprendible que existint la deixalleria i l'àrea d'emergència per a deixar els residus, es continuïn fent abocaments il·legals al medi natural.

Des de la nostra associació no entendrem mai aquest incivisme.

ACTUACIONS DE L'ACA

Al web de l'ACA s'informa de la posada a informació pública del projecte de restauració d'un tram del riu Ter en dos municipis de la comarca d'Osona.

Quan després del temporal Glòria l'agència va fer encàrrecs d'urgència, algunes d'aquestes actuacions van ser polèmiques i molt protestades. Esperem que ara, amb la consulta pública, les actuacions es facin més bé.

L'ACA posa a informació pública el projecte per a la restauració hidromorfològica de més de 4 km del riu Ter al seu pas per dos municipis d'Osona

05/10/2020

L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ha posat a informació pública el projecte consistent per a la restauració hidromorfològica d'un tram de 4 quilòmetres de la llera del riu Ter, al seu pas pels municipis de Torelló i les Masies de Voltregà. Es disposarà d'un termini de 30 dies (fins el proper 29 d'octubre) per a consultar el projecte, tant de manera presencial – seus de l'ACA a Barcelona i Girona i als ajuntaments de Torelló i les Masies de Voltregà –, com per via telemàtica.

Les actuacions consistiran en actuacions de restauració de la hidromorfologia d'un tram del riu Ter, concretament a les zones conegudes com les illes de les Gambires i el Sorral, d'acord amb els objectius plantejats en el projecte Life Alnus, del qual l'ACA hi participa com a soci.

Les actuacions relatives a l'illa de les Gambires, on el Ter es divideix de manera natural en dos braços, consistiran en l'aportació de grava al canal principal del riu per compensar el dèficit existent i afavorir la sobreelevació de la làmina d'aigua, perquè així l'aigua circuli també pel canal secundari, de forma que millori la connexió hidrològica de la illa de les Gambires i es pugui recuperar l'hàbitat d'interès prioritari de vernedes, actualment en regressió.

D'altra banda, les mesures previstes a l'illa del Sorral aniran encaminades a la demolició de la passera i descompactar el seu camí d'accés, aportar i redistribuir grava i recuperar riberes.

En l'actual període de planificació (2016-2021) està previst destinar 8,7 MEUR en mesures per actuacions de recuperació de la morfologia fluvial i les riberes a les conques internes de Catalunya.

Nou projecte europeu per protegir, preservar i potenciar els boscos de vernedes als cursos alts dels rius

05/06/2018

El projecte europeu Life Alnus es centra en millorar la conservació de les vernedes mediterrànies, el bosc de ribera per excel·lència dels trams alts dels rius i amb diverses funcions ecològiques.

L'objectiu del projecte és invertir la regressió i la degradació d'aquest hàbitat de ribera a Catalunya per mitjà d'accions que es puguin transferir a la resta de les conques ibèriques i al conjunt dels països mediterranis. Per aconseguir-ho, es treballarà en tres zones pilot: les conques del Besòs, de l'Alt Ter i de l'Alt Segre. Aquests espais inclouen 24 Zones d'Especial Conservació (ZEC) i un 45% de la distribució regional de l'hàbitat del vern.

El primer objectiu de conservació és millorar la cobertura legal de l'hàbitat a tot Catalunya, incorporant nous nuclis importants de verneda dins la Xarxa Natura 2000 i declarant un nou Lloc d'Importància Comunitària (LIC) al pas del Ter per Osona, actualment fora de la xarxa europea. Per aconseguir-ho s'està

finalitzant un treball cartogràfic que defineixi millor la distribució real de l'hàbitat.

El projecte també busca restaurar el bosc de ribera allà on ha desaparegut o està degradat. Les accions de restauració plantejades es realitzaran per aconseguir el màxim impacte amb el mínim cost, deixant que l'hàbitat es reorganitzi per si sol a través d'actuacions clau, com l'increment dels cabals circulants al riu o l'eliminació de barreres físiques.

Life Alnus és un projecte LIFE Nature & Biodiversity, i té una durada de quatre anys –fins el mes de juny de 2021. En són socis el Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya, que n'és el coordinador; l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA); la Fundació Universitària Balmes, a través del Centre d'Estudis del Rius Mediterranis –CERM; l'Ajuntament de Granollers; la Fundació Catalunya La Pedrera; i MN Consultors en Ciències de la Conservació SL. Compta amb el cofinançament del Consorci Besòs-Tordera i la col·laboració de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, dels departaments de Territori i Sostenibilitat i d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, i de la Direcció General de l'Aigua, del Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient.

FREQÜENTACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

A continuació reproduïm la nota de premsa de la secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat amb les xifres de visitants als espais naturals durant els mesos de juliol i agost.

A Torrelles de Llobregat continuem tenint el problema de la freqüentació de la zona de les coves i penyes de can Riera. Tot i les declaracions municipals i la prohibició de les visites es continua observant com hi accedeixen un gran nombre de visitants de manera il·legal.

Divendres, 2 d'octubre de 2020

Sis espais naturals de Catalunya han doblat el nombre de visitants aquest estiu

La secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat, Marta Subirà, ha presentat avui les xifres de visitants dels mesos de juliol i agost als espais naturals protegits que gestiona el Departament

El paratge natural de Poblet, el Delta de l'Ebre i els Ports reben més del doble d'usuaris aquest estiu; i el Cadí-Moixeró, el Cap de Creus, i les Capçaleres del Ter i del Freser gairebé hi arriben

Per contra, els parcs naturals més dependents del turisme estranger, com els Aiguamolls de l'Empordà o les illes Medes perden visitants

De cara a l'any vinent, es treballa en àmbits com la gestió d'accessos, la vigilància i la sensibilització ciutadana per tal de protegir aquests espais tan fràgils i garantir una experiència de natura més plena als visitants

Parc Nacional d'Aiguastortes i Estany de Sant Maurici

+10% juliol
+31% agost

La secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat, Marta Subirà, ha presentat avui el balanç de visitants durant l'estiu als espais naturals protegits que gestiona el Departament.

Durant la seva intervenció, la secretària ha repassat l'increment "exponencial" de visitants en molts espais naturals especialment aquest estiu, tot i que ha assegurat "no és una situació nova, sobretot en indrets i dies molt concrets". Ha relacionat l'augment amb la pandèmia de la COVID-19, per una necessitat social de sortir d'àrees urbanes i anar a la natura després del confinament, i per les limitacions del turisme transfronterer, que ha fet que la ciutadania busqui destinacions més pròximes.

Marta Subirà ha assegurat que s'han produït una sèrie de disfuncions com a conseqüència d'aquests increments, i que "cal més recursos materials, econòmics i humans dels que hem tingut fins ara per fer-hi front". En aquest sentit, ha

assegurat que "l'Agència de la Natura i el Fons del patrimoni natural i la biodiversitat són dues eines que fa anys que reclamàvem, imprescindibles per a respondre a aquestes necessitats". Això permetrà disposar de "recursos suficients i estables per donar les respostes que la ciutadania demana, i oferir un bon servei controlant actituds i comportaments no adequats". En aquest sentit, ha afirmat que "la idea és que els Fons de patrimoni natural sigui una realitat l'1 de gener de 2021".

Amb tot, ha recordat que "cada parc és diferent", i que "cal implementar les mesures cas a cas, amb consens dels ens locals i els veïns de la zona".

Incrementos notables en sis espais

Els augments més notables s'han registrat al paratge natural de Poblet, i als parcs naturals dels Ports, el Delta de l'Ebre, Cap de Creus, les Capçaleres del Ter i el Cadí-Moixeró:

A Aiguastortes i Estany de Sant Maurici, no s'han produït increments desmesurats, atès que els principals accessos es troben regulats i es pot limitar l'aforament mitjançant les zones d'aparcament. Hi ha hagut una davallada de visitants estrangers (el 2019 representaven el 20%; enguany menys de l'1%). Per contra, hi ha hagut més visites "per lliure", a partir d'informació disponible a la web. S'ha registrat un augment de més del 93% en comptadors automàtics en diferents sectors. En un dia es van comptabilitzar 1.953 persones a peu per accedir a Colomers, per exemple. Les dades comptabilitzades donen un increment del 10% al juliol i d'un 31% a l'agost.

L'Alt Pirineu ha registrat augments del 19% i 25% el juliol i l'agost respecte a l'any 2019. Tanmateix, l'accés a la Capçalera de la Vall Ferrera, on es troba la Pica d'Estats, ha passat de 8.102 visitants el 2019 a 10.566 el 2020, el que ha suposat molts dies el col·lapse de l'aparcament de la Molinassa de 90 places. L'accés a la vall de Bonabé de 30.945 visitants el 2019 a 40.558 el 2020, i a la Vall de Tavascan de 16.679 el 2019 a 21.547 el 2020.

Cadí-Moixeró: S'han produït increments espectaculars en algunes zones. De mitjana, ha registrat un 88% més el juliol i un 57% l'agost. S'ha observat un increment de circulació de motos i tot terrenys pel mig de la muntanya i els prats, de bicicletes de muntanya i de persones banyant-se a rius, amb un augment de deixalles als espais.

Capçaleres del Ter i del Freser: Ha experimentat un fort increment, amb un 50% i 80% més de persones el juliol i l'agost respectivament, d'acord amb les dades corresponents al punt d'informació de Queralbs. S'han produït aglomeracions de vehicles en diferents punts del parc natural. Pel que fa al bany, s'han produït concentracions a la zona de Daió i a la platgeta de Setcases.

La Zona Volcànica de la Garrotxa ha registrat augments del 29% i 22% el juliol i l'agost. En alguns punts concrets, com la Fageda d'en Jordà, s'ha arribat a increments del 50% al juliol.

Cap de Creus: Els augments han estat del 82% i 71%, el juliol i l'agost respectivament. En els 2 comptadors de vehicles situats a la carretera entre Cadaqués i el Far de Cap de Creus s'han arribat a pics de pas de cotxes de més del 120% respecte de l'any 2018 (el 2019 estava en obres). A més, el perfil de visitants ha canviat, perquè altres anys era majoritàriament estranger, sobretot francès, mentre que aquest ha estat nacional. S'ha observat un nombre superior d'embarcacions a les cales del parc natural, especialment en les més properes a ports. El nombre mitjà de barques detectades al dia s'ha vist incrementat en més del 15%, més barques grans i menys petites.

Els Aiguamolls de l'Empordà han registrat una davallada de visitants per la caiguda del turisme estranger (sobretot francès), que en aquest parc representa un percentatge important. Tampoc no s'han pogut fer campaments d'estiu amb infants, la qual cosa també ha fet baixar un 20% les xifres el juliol. A l'agost hi ha hagut un increment del 3%.

Al Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, les persones que practiquen immersió o snorkel han caigut a la meitat degut, principalment, a la caiguda del turisme estranger (el francès va suposar el 60% dels usuaris en el període 2015-2019). Pel que fa als immersionistes amb mitjans artificials, la davallada ha estat del 64%. Quant a les dades dels comptadors en els itineraris terrestres, no s'ha pogut completar la recollida de dades de tots ells, però es constata que en algun, com la ruta que permet arribar a les Cales Ferriol i Pedrosa, s'ha arribat als 6.000 usuaris a meitat de mes, quant durant tot el mes de setembre de l'any passat n'hi va haver 4.000.

Delta de l'Ebre: Durant l'agost, l'augment ha estat de prop del 121%. Els espais més massificats han estat les platges del Trabucador i Eucaliptus. S'ha observat circulació motoritzada fora pistes i pernctació en cotxes i autocaravanes.

Els Ports: Registra un augment del 100% de visitants el juliol i 91% l'agost. La massificació s'observa sobretot en indrets amb zones de bany, com ara els Estrets, Toll Blau, Toll de Vidre, i Roques de Benet. A més, puja notablement l'afluència als centres d'informació (un 75% aproximadament). El punt d'informació més visitat amb diferència és l'Ecomuseu dels Ports, a Horta de Sant Joan.

La Serra del Montsant ha experimentat un increment del 47% al mes de juliol i d'un 20% a l'agost. Els augments han estat localitzats en algunes zones com els graus de la Morera de Montsant i el Congost de Fraguerau, on l'afluència de visites s'ha arribat a triplicar durant aquest mes de juliol. S'ha observat una massificació en aparcaments i en indrets aquàtics, especialment en tolls d'aigua.

Poblet: Ha experimentat un fort increment, sobretot el mes de juliol, amb un 133% més de trànsit (les dades són d'afluència de vehicles). El mes d'agost l'increment ha estat del 88%.

Només dos espais naturals protegits no han patit canvis significatius en el nombre de visitants: són l'Albera i Mas de Melons.

El comptatge de visitants dels espais naturals de protecció especial no és senzill, atès que no tenen una única entrada i només una part dels visitants entren als centres d'informació dels parcs i poden ser registrats amb precisió. Per estimar la resta, hi ha parcs que disposen de comptadors en determinats punts, d'altres que controlen el nombre de vehicles en determinades zones d'aparcament, etc. Això fa que el valor absolut s'hagi de prendre amb caràcter indicatiu i que la comparativa entre parcs, que han utilitzat mètodes d'estimació diferents, s'hagi de prendre també amb prudència. El que marquen aquestes dades, això sí, és un ordre de magnitud i una tendència.

A més, cal tenir en compte que el 2019 es va produir un canvi en el mètode de comptatge amb la implantació d'un gestor estadístic que permetrà, a partir d'aquest any, poder estimar els canvis amb una major homogeneïtat entre parcs i amb una major fiabilitat.

Comportaments poc respectuosos

Tot i que aquest estiu l'augment de visitants ha estat exponencial en molts indrets, en els últims anys, l'interès per la ciutadania per descobrir espais naturals emblemàtics del territori ha anat creixent. Tanmateix, s'acostuma a concentrar en les mateixes zones. Aquesta massificació resta atractiu a l'experiència, i més encara si es reproduïen comportaments incívics que alteren aquests ecosistemes d'una gran fragilitat.

L'augment de persones visitants aquest 2020 es relaciona directament amb la pandèmia de la COVID-19. D'una banda, amb una necessitat social de sortir de les àrees urbanes i apropar-se a la natura després del confinament, i, d'altra banda, per les limitacions del turisme transfronterer i la necessitat de buscar destinacions de proximitat. Aquest fet ha portat als parcs un públic menys respectuós i desinformat que no és usuari habitual d'aquests espais.

Aquesta situació ha provocat disfuncions en els espais naturals. Les principals incidències registrades són:

Massificació d'indrets emblemàtics

Bany no autoritzat en estanys, gorgs, torrents, etc.

Menor utilització dels itineraris i les indicacions.

Menor afluència als refugis de muntanya i proliferació d'acampada sense autorització en zones i horaris no permesos (especialment en parcs de muntanya).

Gossos sense lligar (incidència creixent en tots els parcs).

Acumulació de deixalles fora dels punts de recollida i altres comportaments incívics.

Massificació d'autocaravanes en aparcaments (especialment a l'Alt Pirineu) i pernctacions il·legals en cotxes i autocaravanes (generalitzat).

Sobrefreqüentació d'activitats de circulació motoritzada recreativa amb comportaments poc respectuosos, especialment als Parcs de muntanya.

Ús creixent de les bicicletes elèctriques que permeten a més gent arribar a llocs que abans eren inaccessibles per a una immensa majoria (problemàtica observada, per exemple a la Zona Volcànica de la Garrotxa o al PNIN de Poblet).

Conflictes amb determinades pràctiques esportives als parcs amb façana marítima, com el Delta de l'Ebre i els Aiguamolls (al Delta especialment amb kitesurf o navegació entrant a les zones de cria).

Línies de treball

Davant de la massificació que han experimentat aquests espais, especialment aquest estiu, el Govern vol posar fil a l'agulla. En aquest sentit, la secretària Marta Subirà ha dit que "es treballa en àmbits com la gestió d'accessos, la vigilància i la sensibilització ciutadana per tal de protegir aquests espais tan fràgils i garantir una experiència de natura més plena als visitants".

De cara a minimitzar aquesta problemàtica l'any que ve, s'han obert diverses línies de treball per tal d'analitzar la factibilitat de:

Regular millor determinades activitats en el medi natural i el seu control mitjançant la imposició de sancions si escau; especialment als espais naturals protegits, rius, gorgs i altres masses d'aigua i medi marí.

Donar eines i suport al món local per regular l'accés i finançar a càrrec dels visitants la vigilància i informació en determinats indrets naturals especialment fràgils.

Limitar l'aforament màxim en determinats indrets i moments i orientar els fluxos de visitants de manera que es redueixi l'impacte ambiental i es garanteixi una experiència de natura més plena (gestió d'accessos, gestió d'aparcaments, abalisament d'indrets especialment fràgils, oferta alternativa, informació i senyalització, etc.). Cada parc és diferent i les actuacions s'han d'analitzar i implementar cas a cas i amb el consens dels ens locals i els veïns de la zona.

Incrementar la vigilància (cossos de seguretat, informadors, càmeres, etc.).

Impulsar una campanya de comunicació i d'educació ambiental per incrementar el coneixement i el respecte cap al patrimoni natural i les propietats i les activitats dels habitants del medi rural.

EDUCACIÓ AMBIENTAL

Hem rebut comunicació del procés participatiu iniciat per regular el sector de l'educació ambiental i aconseguir la seva professionalització

Reproduïm la informació rebuda..

01/10/2020

Projecte per a la professionalització del sector de l'educació ambiental

El Servei d'Educació Ambiental inicia aquest projecte amb un estudi de diagnòsi, amb l'objectiu d'obtenir informació sobre quin és l'estat actual de les persones treballadores en el sector de l'educació ambiental, i definir perfils, funcions i competències que ha de tenir aquesta professió.

El mapa d'actors implicats és extens i divers: es preveu la col·laboració d'entitats, empreses i cooperatives del sector, així com de tots els nivells d'administracions públiques del territori i centres de formació i educació en l'àmbit de l'educació ambiental.

S'han dissenyat dos qüestionaris anònims en línia, un d'ells per a professionals del sector de l'educació ambiental i un segon per a organitzacions contractants de serveis i/o professionals del sector.

En els últims anys el sector professional de l'educació ambiental ha manifestat en moltes ocasions la necessitat d'algun tipus de regulació, per aconseguir, sobretot, unes millors condicions laborals i una formació adequada a les necessitats que aquesta professió requereix.

D'altra banda, des del Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES) de la Generalitat de Catalunya, i en el marc del Pla de Suport al Tercer Sector Ambiental de Catalunya, es van crear el darrer any uns pressupostos participatius on una de les iniciatives que va resultar seleccionada va ser l'elaboració d'un estudi per a la professionalització del sector de l'educació ambiental.

És per aquest motiu que des del Servei d'Educació Ambiental comencem el Projecte per a la professionalització del sector de l'educació ambiental, amb un primer estudi de diagnòsi.

L'objectiu d'aquest estudi és essencialment obtenir informació sobre quin és l'estat actual de les persones treballadores en el sector de l'educació ambiental, i definir perfils, funcions i competències que ha de tenir aquesta professió en l'actualitat, per tal de regular el sector i adaptar l'oferta formativa a aquestes necessitats.

Participa-hi!

Per a dur a terme la primera fase del treball de camp dues de les eines que s'han dissenyat són dos qüestionaris anònims en línia, un d'ells per a professionals de sector de l'educació ambiental i un segon per a organitzacions contractants de serveis i/o professionals del sector.

Si pertany a un d'aquests dos col·lectius t'animem a participar-hi, pots fer-ho fins al 23 d'octubre. La teva col·laboració ens serà molt útil.

4a JORNADA DOCAMBCAT

A continuació reproduïm la informació rebuda sobre aquesta jornada per a personal de biblioteques ambientals.

4a Jornada DocAmbCat (centres amb Documentació Ambiental de Catalunya) per a personal de biblioteques ambientals

L'objectiu de la Jornada és formar el personal de biblioteques i centres de documentació ambiental per millorar la competència en la difusió d'informació ambiental, especialment en espais virtuals.

27/10/2020

A Catalunya hi ha més d'un centenar de biblioteques i centres de documentació que tenen fons específics sobre temes ambientals i que estan oberts al públic. Aquests centres s'agrupen en la xarxa informal DocAmbCat, que facilita el treball col·laboratiu i promou activitats diverses perquè els professionals dels centres puguin estar al dia mitjançant formació, assistència a jornades, celebració d'efemèrides ambientals, promovent productes i activitats conjuntes per millorar la difusió..., tot amb l'objectiu de donar un millor servei als usuaris.

La jornada DocAmbCat, que es fa cada 2 anys i que es va posposar a la primavera, finalment tindrà lloc en format virtual i reduït el 25 de novembre per mitjà de la plataforma Zoom. La Generalitat de Catalunya, especialment el Departament de Territori i Sostenibilitat, i també la Diputació de Barcelona, en són els organitzadors, i es compta amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya.

És una jornada gratuïta, però cal inscriure's prèviament.

RECOMANACIONS DEL GOB

Al butlletí del GOB es publica una informació amb consells per als usuaris dels espais naturals, que amb la pandèmia, han sofert un increment del nombre de visitants. Hem considerat interessant reproduir-la. Però aquests consells només arriben als membres de l'entitat i si hi ha massificació dels espais és perquè hi accedeix un públic general al qual no li arriba aquesta informació.

Dimecres, 21 Octubre 2020

Gaudim del medi natural, però amb respecte a la biodiversitat, el paisatge i les persones

La Covid-19 està generant una intensificació de l'ús públic dels espais naturals, i cal evitar que aquest increment de la pressió generi degradació ambiental

La primavera i la tardor són, per la seva bonança meteorològica, les èpoques de major afluència de persones al medi natural per a realitzar-hi passejos, excursions i altres activitats d'esbarjo. La intensitat d'ús públic és màxima els caps de setmana, especialment a la costa, les finques públiques, els espais naturals protegits i els itineraris excursionistes més coneguts.

A aquesta dinàmica enguany se li ha d'afegir l'efecte Covid-19. Les mesures preventives ja ens afecten des de fa més de 7 mesos, pel que el passeig pel medi natural s'ha convertit també en una vàlvula per alleugerir pressió mental, sortint en família o amics per gaudir de l'aire lliure en unes condicions on les possibilitats de contagi són més baixes i on la necessitat de vetllar contínuament per la distància interpersonal és menor que a pobles i ciutats. En tancament de les àrees recreatives de l'IBANAT, com a

mesura adoptada pel Govern per evitar concentracions i contagis, ha generat també una dispersió de la pressió de l'ús públic sobre el conjunt del territori.

Tot plegat està tenint uns efectes evidents, i l'afluència de persones que gaudeixen del medi natural és màxima aquesta tardor, generant-se com a conseqüència negativa més evident la massificació en alguns espais naturals, amb la pèrdua de qualitat de la visita per als propis passejants, i també el col·lapse de cotxes a alguns pobles i a les zones d'aparcament habitual de les principals rutes excursionistes. Altres impactes sobre el medi, com les molèsties a la fauna per renous o per cans amollats, els danys a la vegetació i l'increment de l'erosió pel trànsit fora dels camins, o la contaminació per abandonament de fems es troben també entre els efectes negatius que es veuen incrementats a causa d'aquest major ús públic de la natura.

Davant això, defensant el gaudi públic de la natura al que tots els ciutadans tenim dret, apel·lam a la responsabilitat ciutadana per minimitzar les conseqüències negatives del nostre esbarjo sobre el medi natural i sobre les altres persones. Per això suggerim:

- Si utilitzam el cotxe per arribar a la natura, cal aparcar als espais adequats. La majoria de pobles tenen grans aparcaments públics on fer-ho; així evitem col·lapsar els carrers i molestar els veïnats. No s'ha d'aparcar a les voreres de camins o carreteres, ni sobre la vegetació. Sempre que sigui possible serà millor utilitzar els mitjans de transport públic.
- No abandonar els camins i altres zones de trànsit, ni agafar dreceres, com a mesura de protecció per a la flora, la fauna i la gea, i també per la nostra pròpia seguretat.
- Cal respectar les finques, públiques o privades, i les seves activitats. Per això no s'han de botar parets ni barreres tancades amb pany, i quan a les rutes excursionistes ens trobem amb barreres que poguem obrir, cal deixar-les tancades per evitar la sortida del ramat.
- La flora i la fauna es troba protegida legalment. Podem gaudir d'elles amb l'observació o la fotografia, però no se l'ha de molestar, recollir o arrabassar.
- A alguns espais naturals protegits està prohibit portar cans, i per això cal informar-se abans d'anar-hi. En qualsevol cas, i com a mesura a adoptar als espais on això no està regulat, recomanem no dur mai els cans amollats, per les molèsties que poden causar a la fauna silvestre i al ramat.
- Moderar el nostre impacte sonor. No fa falta caminar en silenci absolut, però tampoc cal xerrar alt o cridar innecessàriament ja que es disturba la fauna i es molesta a la resta de persones que gaudeixen de l'entorn. Evidentment no s'han d'emprar els reproductors de música.
- Totes les deixalles que es generin (papers, envoltoris, restes de menjar, etc) s'han de retornar a casa. Tampoc s'han d'abandonar al camp les tovallolletes higièniques, ja que la seva degradació a la natura és lentíssima (cal anar preparats amb una bossa per transportar-les a casa).
- Mai fer foc sense autorització. La vegetació mediterrània és molt combustible, i no només a l'estiu.
- Cal complir estrictament la normativa als espais naturals protegits, que normalment trobarem indicada als rètols informatius.

El principi general quan fem ús del medi natural ha de ser el respecte a l'entorn i a les altres persones que el gaudeixen. Així evitem que el nostre gaudi causi degradació ambiental i pèrdua de qualitat dels espais naturals.

REGULACIÓ DELS APARCAMENT I TRANSPORT PÚBLIC ALS PARCS

Davant la problemàtica recurrent de la sobre-freqüentació dels espais naturals, reproduïm la nota publicada a l'Informatiu dels Parcs de la Diputació sobre les mesures establertes als parcs naturals del Montseny i Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Amb menys afluència i més ús del Bus Parc

Balanç positiu del primer cap de setmana de regulació d'aparcaments als parcs naturals del Montseny i Sant Llorenç del Munt i l'Obac

26/10/2020

Un dels controls d'accés, al Montseny. Autor: Pau Fabregat / Diputació de Barcelona

Bon balanç del primer cap de setmana d'aplicació de les mesures de regulació d'aparcaments i accessos a les zones més freqüentades del Parc Natural del Montseny i del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. La coordinació entre els guardes i informadors dels parcs, Mossos d'Esquadra i Agents Rurals va ser bona. En general, hi va haver menys visitants, es va fer servir més el Bus Parc i la col·laboració ciutadana va ser positiva.

La valoració del dispositiu es va fer el dilluns 26 d'octubre després que durant el cap de setmana els Mossos i Agents Rurals tanquessin el accessos als principals eixos dels dos parcs un cop els aparcaments estaven plens. El dispositiu de Trànsit es va activar quan els aparcaments arribaven al 75 % de l'ocupació, fet que va passar entre les 9 h del matí i les 12 h del migdia. A les zones més freqüentades del Parc Natural del Montseny hi ha 1.044

places d'aparcament i al costat dels nuclis de població de la zona n'hi ha 551 més. El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac en té 366 i a les poblacions properes n'hi ha 773 més.

Visita de la presidenta al Parc Natural del Montseny

La presidenta de la Diputació de Barcelona, Núria Marín, va fer dissabte una crida a la població a preservar "la màxima seguretat sanitària i això significa poca mobilitat, distanciament social i higiene". Va ser durant la visita al Parc Natural del Montseny, on va poder comprovar l'aplicació de la regulació de trànsit aprovada el dijous 22 d'octubre i que es va incloure en el PROCICAT.

La presidenta va detallar que "l'operatiu està funcionant correctament, organitzat des de les diputacions de Barcelona i de Girona, també amb els municipis i amb el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya", tot i que per a demà s'acabaran "d'ajustar algunes decisions que havíem pres per fer-ho tot més senzill de cara als visitants i també a tot l'operatiu", com és desplaçar el punt d'informació situat a Sant Esteve de Palautordera fins passat el poble de Montseny per aprofitar els aparcaments d'aquest nucli.

Per a Marín, "els objectius són que no hi hagi massificació, que es respecti la natura", ja que s'està davant d'una "evolució negativa i, per tant, hem de prendre mesures". En aquest sentit, i davant la plena ocupació dels aparcaments del Montseny, va recordar que "tots els visitants del Parc que vulguin puguin accedir a peu o bé utilitzant el bus".

Precisament, el Bus Parc va incrementar el nombre d'usuaris, en especial al Montseny per accedir a la plana del Coll i la vall de Santa Fe de Montseny un cop els aparcaments eren plens.

Visita del diputat al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

D'altra banda, el diputat de Mobilitat, Espais Naturals i Prevenció d'Incendis Forestals, Josep Tarín, va visitar diumenge el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac per comprovar l'aplicació de la regulació de trànsit aprovada dijous 22 d'octubre. Tarín va demanar als visitants dels parcs naturals "que respectin el medi rural i natural i que es comportin amb civisme". A més, també va fer una valoració positiva de les mesures aplicades aquest cap de setmana ja que "no hi ha hagut una sobresaturació dels espais naturals".

Restriccions al Parc de la Serralada de Marina

El tancament dels accessos en vehicle de motor de Badalona i Santa Coloma de Gramenet al Parc de la Serralada de Marina també va ser positiu, en especial per als veïns i per als nombrosos caminaires que accedien a la zona de Sant Jeroni de la Murtra. Guardes i informadors es van situar als camins amb cadenes per avisar la població del tancament.

YUCCA GLORIOSA

Havent-nos adonat que al costat de la riera, a prop de la font del Cucut hi havia una planta de jardí florida, ens hem interessat pel seu estatus.

Es tracta de *Yucca gloriosa*. En el catàleg Exocat 2013 d'espècies exòtiques apareix citada puntualment en 12 quadrícules UTM de 10x10, sense consideració d'invasora.

Uns 500 metres riera amunt, darrera dels jardins de les cases, també hi ha una extensa representació d'exemplars d'aquesta espècie exòtica.

El CREA i el Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals de la Generalitat de Catalunya estan desenvolupant el Sistema d'Informació d'Espècies Exòtiques de Catalunya (EXOCAT), que recull la majoria de dades disponibles sobre la distribució, la procedència, la via d'entrada i l'estat d'invasió d'aquestes espècies en el nostre territori.

Es pot consultar a la següent adreça: http://exocatdb.crea.cat/base_dades/

CAMPANYA: SENSE INSECTES NO HI HA VIDA

Ens fem ressò de la campanya "Sense insectes no hi ha vida" i reproduïm la informació rebuda a través d'Ecologistes en acció.

21/10/2020

Els insectes tenen una taxa d'extinció vuit vegades més ràpida que la de mamífers, aus i rèptils

Ecologistes en Acció i l'Associació Espanyola d'Entomologia presenten la campanya Sense insectes no hi ha vida.

El seu objectiu és sensibilitzar la població sobre la importància dels insectes i reclamar a les administracions mesures concretes per a conservar-los.

Els insectes tenen una taxa d'extinció vuit vegades més ràpida que la de mamífers, aus i rèptils i el 40 % dels pol·linitzadors estan en perill d'extinció a causa de les activitats humanes.

Davant de l'alarmant descens de les poblacions d'insectes a nivell mundial i a l'Estat espanyol, la gran importància ecològica dels insectes i l'escàs interès en aquestes espècies que han demostrat les administracions i fins i tot algunes entitats científiques, l'Associació Espanyola d'Entomologia i Ecologistes en Acció promouen Sense insectes no hi ha vida, un projecte que forma part de campanya confederal d'Ecologistes en Acció Sense biodiversitat no hi ha vida.

Sense insectes no hi ha vida pretén sensibilitzar la societat i les administracions sobre la importància ecològica dels insectes, les greus conseqüències ecològiques, socials i econòmiques que té la seua progressiva desaparició i la necessitat de prendre mesures urgents per a afavorir-ne la conservació. Amb aquesta finalitat s'ha elaborat material informatiu divers en les diferents llengües oficials: un informe, un cartell, cinc models d'adhesiu, un tríptic, diversos vídeos i unes infografies i mems que es difondran en associacions, centres educatius i xarxes socials.

Durant dècades s'ha prestat molta més atenció a la fauna vertebrada: aus, mamífers, peixos, amfibis i rèptils. Les seues investigacions i estudis han rebut més finançament i major reconeixement per part dels distints estaments oficials i socials, i fins i tot de les institucions científiques. No obstant això, els insectes tenen una taxa d'extinció vuit vegades més ràpida que la de mamífers, aus i rèptils. En 2017, un estudi va demostrar que s'havia reduït més del 75 % de la biomassa d'insectes voladors en àrees protegides d'Alemanya i publicacions posteriors han analitzat situacions semblants a nivell mundial, europeu i ibèric. Papallones, abelles, libèl·lules i escarabats, entre d'altres, són els grups amb les espècies més amenaçades. Per a Ecologistes en Acció és incomprendible que no hi haja prou informació científica a l'Estat espanyol per a conèixer l'estat de conservació de la majoria d'aquestes espècies.

El declivi dels insectes és conseqüència de la pèrdua d'hàbitat, especialment de prats i pastures, a causa dels usos agrícoles, la utilització de plaguicides (insecticides, herbicides i fungicides), la incidència de patògens i el canvi climàtic. S'estima que el 40 % de les espècies d'insectes pol·linitzadors estan en perill d'extinció com a conseqüència de les activitats humanes.

La indubtable i incalculable importància ecosistèmica dels insectes s'uneix la importància econòmica, social i cultural d'aquestes espècies. La pol·linització és un dels processos ecosistèmics més importants, i depèn en gran part dels insectes. Segons les estimacions realitzades per la Unió Europea, un 84 % de les espècies vegetals i un 76 % de la producció alimentària a Europa depenen de la pol·linització realitzada per les diferents espècies d'abelles. La FAO calcula que la producció agrícola mundial que depèn directament dels pol·linitzadors està entre 235.000 i 577.000 milions de dòlars a l'any, i el volum de la producció agrícola que depèn dels pol·linitzadors ha augmentat en un 300 % en els últims 50 anys. És especialment greu el cas de les diferents espècies d'abelles silvestres, les poblacions de les quals estan patint una gran regressió per l'acció antròpica, principalment per la utilització de plaguicides: herbicides, fungicides, insecticides i, entre ells, els neonicotinoides.

A la indubtable i incalculable importància ecosistèmica dels insectes s'uneix la importància econòmica, social i cultural d'aquestes espècies. La pol·linització és un dels processos ecosistèmics més importants, i depèn en gran part dels insectes. Segons les estimacions realitzades per la Unió Europea, un 84 % de les espècies vegetals i un 76 % de la producció alimentària a Europa depenen de la pol·linització realitzada per les diferents espècies d'abelles. La FAO calcula que la producció agrícola mundial que depèn directament dels pol·linitzadors està entre 235.000 i 577.000 milions de dòlars a l'any, i el volum de la producció agrícola que depèn dels pol·linitzadors ha augmentat en un 300 % en els últims 50 anys. És especialment greu el cas de les diferents espècies d'abelles silvestres, les poblacions de les quals estan patint una gran regressió per l'acció antròpica, principalment per la utilització de plaguicides: herbicides, fungicides, insecticides i, entre ells, els neonicotinoides.

Davant d'aquesta greu situació, l'Associació Espanyola d'Entomologia i Ecologistes en Acció consideren essencial que:

Les administracions adopten mesures per a frenar les principals amenaces que pateixen els insectes, especialment evitar la destrucció del seu hàbitat, motivada moltes vegades per l'activitat agrària, reduir molt substancialment la utilització de plaguicides, impulsant programes de bones pràctiques agrícoles i d'assessorament pel que fa al maneig integral de plagues i de la pol·linització, recuperar els ecosistemes degradats més utilitzats pels insectes, restaurant els espais silvestres i urbans, augmentant l'abundància, la diversitat i la continuïtat dels seus recursos florals o d'una altra índole i incloure en la Llista d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial i Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades un important nombre d'insectes.

Que es fomenti la investigació sobre els insectes a Espanya, amb la creació de projectes actualitzats de seguiment i avaluació per a poder conèixer el seu estat de conservació real, i facilitar-ne així l'adequada protecció i frenar-ne l'extinció.

Que es fomenten programes d'educació i sensibilització de la societat sobre la importància i el respecte a la biodiversitat i sobre els beneficis que els insectes proporcionen al ser humà i al medi ambient. Els insectes aporten molt a la qualitat de vida de les persones.

DUES RESERVES DE FAUNA NOVES AL DELTA DE L'EBRE

Reproduïm la nota de premsa de la Generalitat de Catalunya sobre la declaració de dues reserves de fauna salvatge al delta de l'Ebre.

15 octubre 2020

La Generalitat declara l'Illa de Mar i l'Embut reserves naturals de fauna salvatge

Es tracta de dos aiguamolls recuperats sobre antics arrossars, situats a Deltebre i Amposta, respectivament, que acullen gran quantitat d'espècies en perill d'extinció i sumen una superfície de més de 143 hectàrees

El Diari Oficial de la Generalitat publica avui la declaració de dues noves reserves naturals de fauna salvatge. Concretament, la de l'Illa de Mar, al terme municipal de Deltebre, i la de l'Embut, a Amposta. La primera abasta una superfície de 55 hectàrees, i se situa íntegrament dins d'espais de la Xarxa Natura 2000 i parcialment dins del Parc Natural del Delta de l'Ebre (45% aproximadament).

D'altra banda, la reserva de l'aiguamoll de l'Embut ocupa 88 hectàrees i està parcialment (1/3 aproximadament) dins de Xarxa Natura 2000.

Es tracta de dues zones humides, d'acord amb la convenció internacional coneguda com el Conveni de Ramsar, que determina com a zones humides aquelles àrees restaurades que presenten vegetació i fauna pròpies d'aquests ambients. En aquest cas són dos aiguamolls recuperats sobre antics arrossars per millorar la qualitat de les aigües dels dos hemideltas i les seves badies. La seva situació i singularitat, amb abundant vegetació helofítica i subaquàtica, ha atret un nombre important d'espècies

protegides com ara dormidors d'arpelles (*Circus aeruginosus*) i capós reials (*Plegadis falcinellus*), colònies de cria d'ardeides (*Bubulcus ibis*, *Nycticorax nycticorax*, *Egretta garzetta*, *Ardea purpurea*, *Ardea alba*, *Ardeola ralloides*) o també capons reials (*Plegadis falcinellus*) i fumarells carablancs (*Chlidonias hybrida*). També ha afavorit la presència regular d'espècies en perill d'extinció com el morell xocolater (*Aythya nyroca*), el xarxet marbrenc (*Marmaronetta angustirostris*) o l'ànec capblanc (*Oxyura leucocephala*) i el bitó (*Botaurus stellaris*). Ambdues zones constitueixen una important àrea de refugi per als ocells migratoris i acullen dormidors de centenars de milers d'espècies protegides.

L'objectiu de la declaració d'aquestes noves reserves respon a la necessitat de protegir les espècies en perill d'extinció que són presents en aquests espais i els seus hàbitats. En concret, pretén preservar les següents espècies en perill que actuen també com a paraigües de conservació per a tota la resta:

- Morell xocolater (*Aythya nyroca*)
- Xarxet marbrenc (*Marmaronetta angustirostris*)
- Ànec capblanc (*Oxyura leucocephala*)
- Bitó (*Botaurus stellaris*)
- Gavina corsa (*Ichthyophaga audouinii*)
- Fumarell negre (*Chlidonias niger*)
- Picampall (*Emberiza schoeniclus whiterbyi*)

La declaració de reserva natural de fauna salvatge comportarà la regulació específica d'aquest espai amb l'objectiu prioritari de preservar espècies. Serà el Parc Natural del Delta de l'Ebre l'encarregat de dur a terme el seu Pla de gestió que determinarà les activitats que estaran limitades en aquests espais. Els terrenys són de titularitat pública, del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Embut

Illa de Mar

ECONOMIA CIRCULAR

Al butlletí de Medi Ambient es fa referència a dos informes publicats fa poc sobre el finançament de l'economia circular.

L'economia circular és el model, sistema o estratègia econòmica que crea valor i, en definitiva, prosperitat, allargant la vida útil dels productes i traslladant els residus del final de la cadena de producció al principi. Així doncs, com que els recursos es fan servir més d'una vegada, s'utilitzen de manera més eficient. Aquests informes fan propostes de finançament per ajudar a fer el canvi més de pressa cap a l'economia circular.

Dos informes publicats sobre el finançament de l'economia circular

En les últimes setmanes s'han publicat dos informes sobre el finançament de l'economia circular liderats per dos organismes internacionals rellevants com són la Fundació Ellen MacArthur i les Nacions Unides.

26/10/2020

L'informe *Financing the circular economy - Capturing the opportunity* de la Fundació Ellen MacArthur, aporta una nova anàlisi que posa de manifest el ràpid creixement del finançament i la inversió en economia circular entre diferents sectors econòmics i actius. En aquest sentit, fa una crida a les entitats financeres, amb el suport dels governs i les empreses, que aprofitin el moment per llançar oportunitats i serveis de finançament que ajudin a escalar l'economia circular.

L'informe *Financing Circularity - Demystifying Finance for the Circular Economy* del Programa de Medi

Ambient de les Nacions Unides descriu com el sector financer pot augmentar el volum de finançament per accelerar el canvi cap a models de negoci circulars. L'informe explora estratègies i actuacions que poden assumir les entitats financeres per tal d'afavorir que les empreses repensin el disseny i la fabricació dels seus productes i serveis, redueixin els inputs de matèria verge i implementin solucions digitals per transformar les indústries.

A Catalunya, l'Institut Català de Finances té dues línies de préstec relacionades amb l'economia circular. La primera, la línia ICF-EcoVerda, són préstecs per a autònoms, empreses o entitats (públiques o privades) amb seu social o operativa a Catalunya per a la realització d'inversions sostenibles i respectuoses amb el medi ambient o necessitats de circulat que impulsin projectes d'economia verda, economia circular i/o eficiència energètica, entre d'altres. La segona, ICF-Avalis verd, són préstecs amb garantia d'Avalis de Catalunya per a les pimes catalanes que realitzin projectes d'eficiència energètica, d'autoconsum d'energia fotovoltaica o renovable, de reciclatge o de tractament de residus, així com altres iniciatives respectuoses amb el medi ambient.

COS EUROPEU DE SOLIDARITAT

Hem rebut per correu electrònic la notificació de la presentació per internet del Cos Europeu de Solidaritat per a les entitats ambientals que vulguin acollir voluntariat.

La reproduïm, i a continuació, informació de la seva creació de l'oficina de Barcelona de la Comissió Europea.

Aquest dijous 5 de novembre d'11h a 13h, la Xarxa per a la Conservació de la Natura organitza un webinar per presentar el Cos Europeu de Solidaritat: <https://xcn.cat/event/webinar-acollir-voluntariat-europeu-des-de-les-entitats-ambientals/>

Encara hi queden places lliures.

Us animem a participar-hi.

Secció d'Entitats Ambientals i Participació Ciutadana

Servei d'Educació Ambiental

Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural

Cos europeu de solidaritat

Tots aquells joves compromesos i amb ganes de contribuir en diferents causes socials podran apuntar-se al Cos europeu de solidaritat i formar-ne part tot desenvolupant tasques de voluntariat allà on més se'ls necessiti per respondre a situacions de crisi com ara la crisi dels refugiats o els recents terratrèmols a Itàlia.

El president Juncker va llançar aquesta idea el passat 14 de setembre durant el seu discurs sobre l'Estat de la Unió amb l'objectiu que el 2020 ja hi participin més de 100.000 joves.

La solidaritat és un dels principals valors europeus i els joves que s'inscriguin a aquest nou cos tindran l'oportunitat de posar-lo en pràctica mentre adquireixen una experiència i unes competències importants en la seva vida personal i professional.

MANIFEST EUROPEU CONTRA LES PSEUDOCIÈNCIES

A continuació reproduïm un article d'opinió publicat a la revista de divulgació científica d'un dels signants del manifest esmentat.

Manifest europeu contra les pseudociències... Per fi

José Miguel Mulet

21/10/2020

Aquesta setmana s'ha presentat el primer manifest mundial contra les pseudociències en salut. Un manifest que arreplega més de 2.750 signatures de científics i professionals de la salut d'arreu del món, impulsat per deu associacions científiques o escèptiques europees, de les quals cinc (ARP-SAPC, APETP, Red UNE, Círculo Escéptico i Farmaciencia) tenen la seu a Espanya. Això, i la gran feina duta a terme per el valencià Fernando Cervera, un dels principals impulsors de la campanya, és el que explica que el país més representat siga Espanya, amb 1.112 signatures, entre elles, la de qui humilment signa aquestes línies.

Si cerquem els signants més destacats, trobarem a l'investigador en medicines alternatives Edzard Ernst, al director del Center National de la Recherche Scientifique de França François Leulier, a l'exvicepresident del senat belga Luis Ide

o a l'activista escèptic indi Sanal Edamaruku. El millor que podem dir és que, a diferència d'alguna iniciativa anterior, està escrit en un llenguatge directe i contundent, que no deixa cap lloc a l'ambigüitat i que explica a les clares que la pseudociència en salut ens està costant vides humanes i, per tant, no té cap sentit que pràctiques mancades de qualsevol evidència científica com l'homeopatia o l'acupuntura compten amb cert reconeixement oficial i legal.

El manifest cita específicament la normativa europea 2001/83 que permet la venda de productes homeopàtics com si fossin medicaments. Cal no oblidar que hi ha altres normatives on també es fan mencions expresses a pseudomedicines com la normativa de producció ecològica, fet que ja vam denunciar des de les pàgines de Mètode Science Studies Journal. De moment, el manifest ha aconseguit el seu primer objectiu, que és aconseguir ressò mediàtic i portar el debat a l'opinió pública. Almenys molta gent s'adonà que existeix el problema i de la seva gravetat. No estem parlant d'anar a una farmàcia, dir que ens molesta la gola i que ens claven un medicament homeopàtic que no fa res, tot i que ens acaben d'ensarronar 12 euros per la galta. El problema de debò és el de pacients que deixen teràpies efectives per emprar teràpies sense cap base científica i que acaben costant-los la salut o la vida. I l'altre problema és la desprotecció absoluta des del punt de vista jurídic del pacient o la família del pacient que ha estat víctima d'aquestes teràpies. Sols cal veure la sentència del cas de Mario Rodríguez per descobrir la gravetat del problema.

Si aconseguim que el debat continue en el temps i entre en l'agenda política potser podrem canviar les lleis i, per fi, garantir una protecció al pacient, ja que disposarem d'eines legals contra universitats, col·legis mèdics, farmacèutics o d'infermers que imparteixen o protegeixen l'ús d'aquest tipus de teràpies, però que després no volen acceptar cap mena de responsabilitat quan s'evidencia la desprotecció del pacient i les nefastes conseqüències que se'n poden derivar.

Per tant, primer objectiu aconseguit. Hem de felicitar els proponents i en especial a Fernando Cervera. Però no és temps de relaxar-se encara. Queda molta feina per fer. Ens va la salut en el repte.

José Miguel Mulet. Professor titular de Biotecnologia de la Universitat Politècnica de València. Investigador en l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes (CSIC-UPV).

PLA DE GESTIÓ DEL DISTRICTE DE CONCA FLUVIAL DE CATALUNYA

L'Agència Catalana de l'Aigua ha transformat el procés participatiu que estava realitzant a un procés virtual. Reproduïm algun fragment del text rebut.

3er cicle del Pla de Gestió del Districte de Conca Fluvial de Catalunya i els processos participatius que el complementen

Tot i que el procés ha quedat reconvertit a un procés virtual degut al context sanitari que estem vivint, tornem a posar-nos en marxa amb la participació. Iniciem la reflexió de la taula.

QUALITAT DE LES AIGÜES I RESTAURACIÓ FLUVIAL

Teniu tres canals per participar en aquesta FASE DE MESURES.

1. **SESSIONS EN LÍNIA** a través de la plataforma ZOOM.
L'objectiu serà debatre i contrastar entre diferents agents del territori mesures per aconseguir el bon estat ecològic dels ecosistemes fluvials, partint del document proposat de l'ACA.
Nucli de participació: Barcelona 2. 12 de novembre 2020. De 18:00 a 20:30 hores. Dubtes i aclariments: indic@indic.cat
2. **SESSIONS AUTOGESTIONADES** del 2 al 23 de novembre. L'OBJECTIU és recollir les vostres propostes debatudes a la vostra entitat. Us proporcionarem: documents a debatre, pautes per dinamitzar a través d'una guia, els documents i suport en línia per qualsevol dubte.
3. **FÒRUM TEMÀTIC EN LÍNIA** del 2 al 23 de novembre. Per si no podeu assistir a les sessions en línia o voleu enriquir més el debat debatent al si de la vostra organització o entitat podeu fer sessions autogestionades.

MORATÒRIA URBANÍSTICA AL BAIX LLOBREGAT

La plataforma SOS BAIX LLOBREGAT I L'HOSPITALET havia programat una jornada reivindicativa el 24 d'octubre, al Prat de Llobregat que a més d'una assemblea incorporava d'altres actes i contactes amb d'altres plataformes. Al final per precaució sanitària es va transformar en una assemblea per videoconferència.

Reproduïm el text del web.

Més suports a la moratòria urbanística al Baix Llobregat

Un moment de l'assemblea virtual, en la pantalla d'un ordinador.

La reivindicació d'una moratòria de urbanística d'un mínim de dos anys al Baix Llobregat i l'Hospitalet ha guanyat suports aquest cap de setmana en la primera jornada contra l'especulació urbanística, convocada pels signants del manifest SOS Baix Llobregat i l'Hospitalet. La moratòria hauria d'afectar totes les obres i projectes d'habitatges o d'edificis industrials en terrenys que actualment siguin d'ús agrícola o forestal, o que puguin afectar els connectors ecològics identificats al Pla territorial metropolità de Barcelona (PTMB). Durant la moratòria, es faria un procés participatiu ampli

per decidir el model urbanístic.

L'assemblea s'havia de celebrar al Prat de Llobregat dissabte passat, 24 d'octubre, però finalment els organitzadors van decidir fer-la per videoconferència, a causa de les mesures de precaució sanitària per la COVID-19. Hi van participar un centenar de persones, en representació de 46 entitats o col·lectius diferents i procedents de 15 municipis del Baix Llobregat, de l'Hospitalet de Llobregat i també d'altres municipis de la conca del Llobregat.

La jornada va tenir dues parts diferenciades. Primer es van fer cinc tallers temàtics sobre Canvi climàtic i urbanisme, Accions a nivell europeu, el Parlament ciutadà metropolità, Comunicació i xarxes socials i Recursos jurídics i tècnics, tots a càrrec de persones expertes. I en la segona part es va fer la primera assemblea oberta de SOS Baix Llobregat i l'Hospitalet, amb la participació dels representants de la plataforma SOS Costa Brava. L'assemblea es va mostrar partidària d'una reorientació total de l'urbanisme metropolità.

El manifest SOS Baix Llobregat i l'Hospitalet es va presentar el 12 de març passat, dos dies abans de la declaració de l'estat d'alarma. Fins al moment s'hi han adherit formalment 41 entitats i col·lectius molt diversos, des d'associacions ecologistes fins a grups locals i comarcals de lluita contra diferents projectes urbanístics, com el pla de Ponent de Gavà, Oliveretes de Viladecans o el pla Gran Via Llobregat de l'Hospitalet entre molts altres. També hi donen suport entitats de llarga trajectòria com la Unió de Pagesos, DEPANA, Ecologistes en Acció, Greenpeace Catalunya, la Xarxa per la Sobirania Energètica o la Taula del Llobregat.

PLATAFORMA CIUTADANA RESIDU ZERO

Plataforma Ciutadana

Representants de la PCRZ, plataforma a la qual és adherida l'ANT, es van reunir el 9 d'octubre al Parlament de Catalunya amb representants de quatre grups parlamentaris. Reproduïm un fragment de la informació rebuda

Reunió de la PCRZ amb les diputades i diputats d'ERC, la CUP, JxCat i EcP per continuar tractant sobre l'aplicació de la moratòria aprovada pel Parlament a noves instal·lacions d'incineració i sobre la nova Llei de prevenció de Residus.

Conclusions:

1. Continuar el debat i col·laboració entre els quatre grups parlamentaris per impulsar que el nou Parlament aprovi un paquet legislatiu ampli que garanteixi una transició a un model RZ. El novembre, una vegada rebut el text inicial de Llei de Prevenció de Residus fet pel DTS, mantindrem una nova sessió de treball.
2. Una vegada rebut l'informe jurídic de la Generalitat, s'aplicarà immediatament la moratòria en cas de ser-nos favorable. En cas contrari, continuarem les accions per fer possible la moratòria.
3. S'acorda realitzar una roda de premsa al col·legi de periodistes (o lloc adient) entre els grups parlamentaris i la PCRZ per insistir en la necessitat d'aplicar la moratòria i avançar les mesures legislatives i polítiques que garanteixin un nou model i el RZ.
4. Mentrestant es demanarà la compareixença del DTS-ARC a la Comissió de MA del Parlament.

CALENDARI DE REUNIONS I ACTIVITATS DE L'ANT

Dilluns, 23 de novembre, a les 19 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió del grup d'ornitologia.**

Dilluns, 23 de novembre, a les 19,30 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió de junta directiva.**

Les reunions de la junta directiva de l'ANT són obertes a la participació de tots els membres de l'associació, amb veu i sense vot.

Les reunions del grup d'ornitologia són obertes a la participació de totes aquelles persones que tinguin interès en el món de les aus.

ACTIVITATS DE L'ANT

Diumenge, 8 de novembre, a les 16 hores, a la plaça de l'Església. **Passejada per observar els ocells del nostre entorn.** Cal avisar de l'assistència. T. 936890366.

Dilluns, 30 de novembre. Finalitza el termini per respondre a les dues fotografies corresponents al mes de novembre del **19è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus**. Si voleu participar en aquest concurs en futures edicions demaneu de rebre les fotografies per correu electrònic a l'adreça: sallessergi@gmail.com

Nota. Les mesures cada vegada més restrictives per combatre la pandèmia de la COVID19 fan que gairebé no es pugui programar cap activitat. Segurament no es podrà portar a terme l'acte final del Concurs d'identificació fotogràfica d'aus com contemplan les bases del concurs. També hem suprimit en aquesta edició l'apartat d'altres activitats.

MUSSARANYA

Ens fem ressò d'una informació publicada a l'Informatiu dels Parcs sobre el futur de la musaranya comuna.

La pèrdua d'espais oberts marcarà el futur de la musaranya comuna ('Crocidura russula')

Així ho constata un estudi del Museu de Ciències Naturals de Granollers

27/10/2020

Musaranyia comuna. Autor: Ignasi Torre

Un treball liderat pel Museu de Ciències Naturals de Granollers en el marc del programa de Seguiment dels petits mamífers comuns d'Espanya (SEMICE) posa de manifest l'efecte advers que pot tenir la pèrdua d'espais oberts sobre les poblacions de musaranya comuna (*Crocidura russula*). L'estudi s'ha realitzat durant el període 2008-2017 en diversos parcs de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

La musaranya comuna (*Crocidura russula*) és un petit mamífer insectívor distribuït àmpliament per tot el territori català amb requeriments ambientals mediterranis. És una espècie sensible al canvi climàtic ja que depèn del clima per regular el seu metabolisme i ajustar la reproducció en el moment òptim.

D'altra banda, per mantenir el seu accelerat metabolisme i ritme cardíac -de més de 1.000 pulsacions per minut- les musaranyes han d'ingerir en un dia l'equivalent al doble del seu pes corporal, fet que les fa totalment dependents de la disponibilitat d'invertebrats. La musaranya comuna és una peça important dels nostres ecosistemes pel seu paper en la xarxa tròfica com a presa de carnívors i depredador d'insectes, larves i demés.

Com a espècie termòfila, l'augment de la temperatura produït pel canvi climàtic podria afavorir a la musaranya comuna i estendre la seva distribució en altitud i latitud. Tanmateix, els nostres ecosistemes no només es troben afectats pel canvi climàtic, sinó també pel canvi d'usos del sòl que comporta la pèrdua d'espais oberts (els preferits per l'espècie).

L'estudi, realitzat entre els anys 2008-2017 en els parcs del Garraf, Serralada de Marina, Montnegre i Corredor i els parcs naturals de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i Serra de Collserola de la Xarxa de Parcs Naturals, mostra que els possibles efectes positius del canvi climàtic sobre la distribució de la musaranya comuna es podrien veure revertits per la pèrdua d'espais oberts; així doncs, l'increment de la superfície forestal provocaria un augment de la depredació, una disminució de la disponibilitat d'aliment i canvis en les condicions microclimàtiques que afavoreixen la reproducció d'aquesta espècie.

Per a més informació, podeu consultar l'article "Population dynamics of small endotherms under global change: Greater white-toothed shrews *Crocidura russula* in Mediterranean habitats"; Ignasi Torre, Joana Bastardas-Llabot, Antoni Arrizabalaga, Mario Díaz.

Aquest treball forma part dels seguiments del conveni de col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers per a l'execució del Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural (fauna: papallones, petits mamífers, ratpenats, amfibis i rèptils) de la Xarxa de Parcs Naturals entre el Museu de Ciències Naturals de Granollers i la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.